Milliyet

ÇOCUK

20 Ağustos 1984 ● Sayı: 34 ● 60 Lira

TÜRK TİCARET BANKASI
İŞBİRLİĞİ İLE HAZIRLANAN

BİLİM ... UNYASI
ANŞİ... REDİSİ
...ki ile

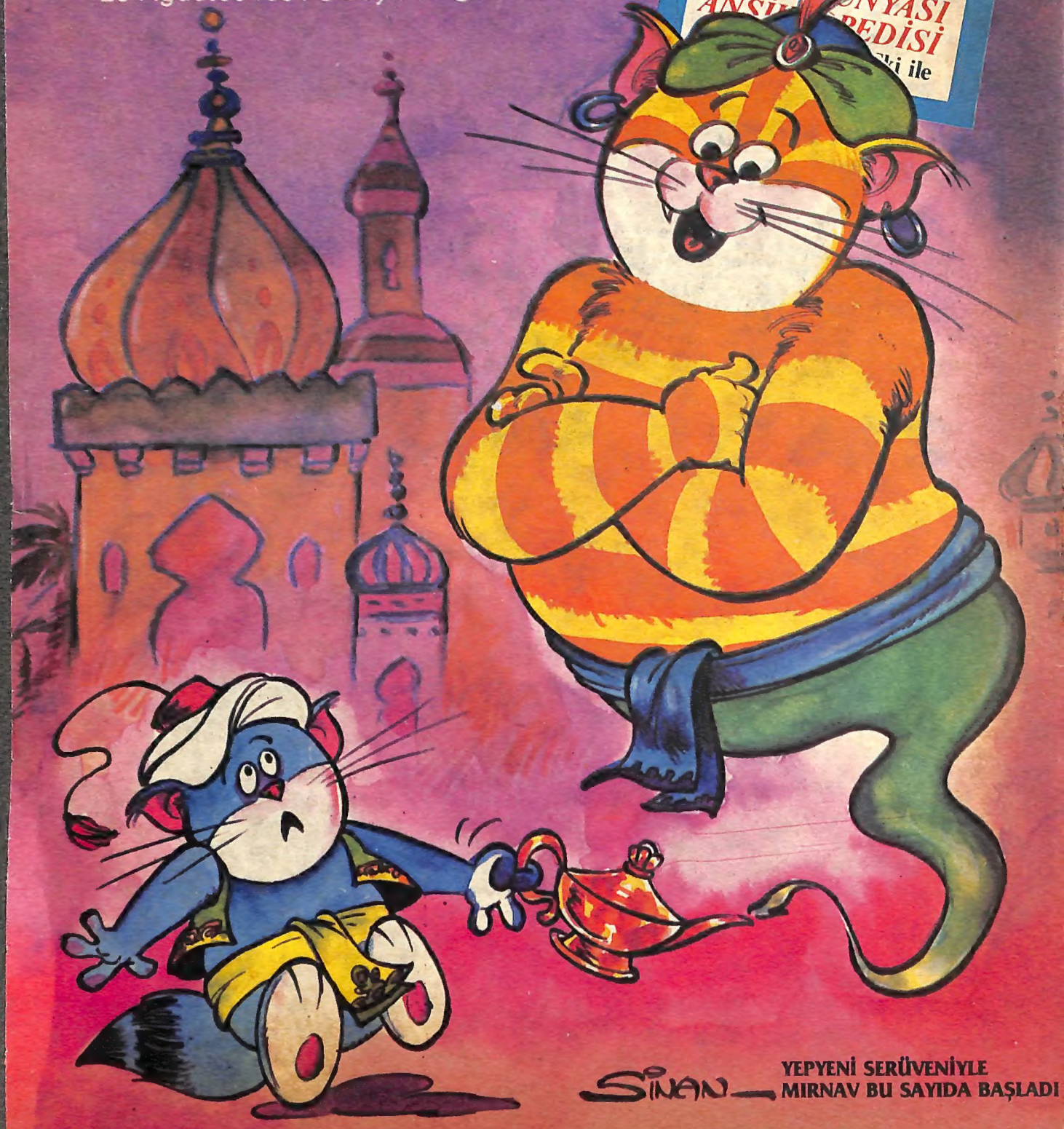

YEPYENİ SERÜVENİYLE
MIRNAV BU SAYIDA BAŞLADI

KARACAN YAYINLARI SUNAR

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

"Tarihi yaşayarak öğrenin!"

MALAZGİRT SAVAŞI NASIL KAZANILDI?

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek 3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5 sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.

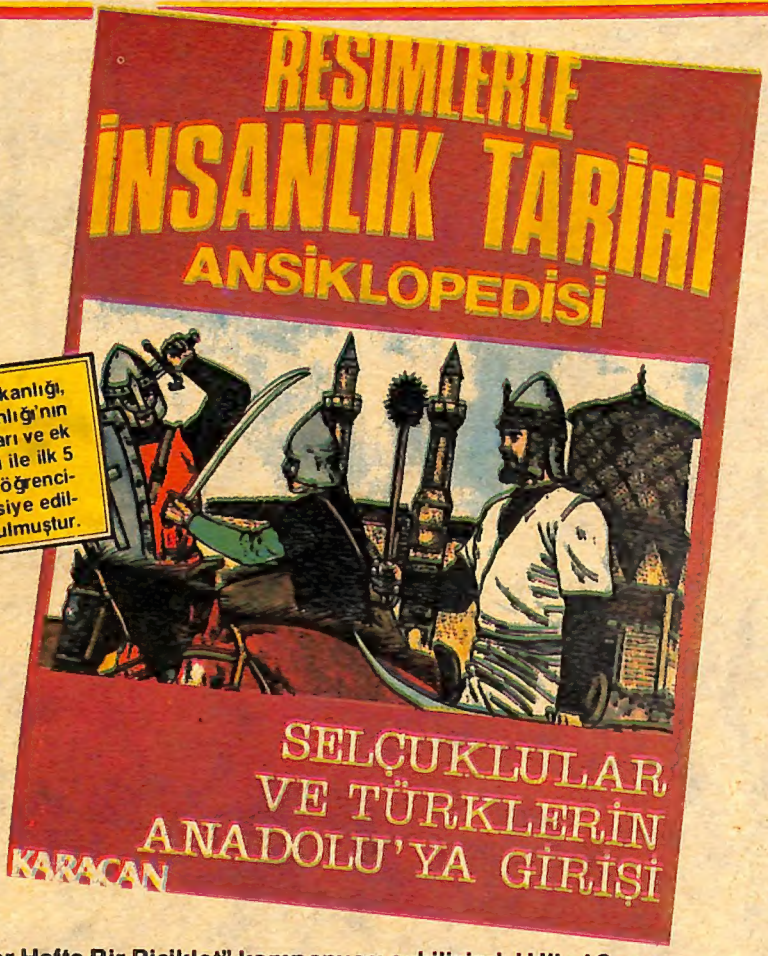

21. SAYI Çıktı aldınız mı?

17. sayımızdaki "Her Hafta Bir Bisiklet" kampanyası çekilişimizi Hilmi Şener (432. Sokak No: 4/1 - Şirinyer/İzmir) adlı okurumuz kazanmıştır. Kendisini kutlarız.

HER HAFTA BİR BİSİKLET

Yandaki kuponda sorduğumuz soruyu cevaplayıp, kuponu 7 gün içinde elimize geçecek şekilde adresimize gönderen okurlarımız arasında yapacağımız çekilişte kazanan 1 okurumuza Pinokyo bisiklet armağan ediyoruz.

Sorduğumuz sorunun cevabını Resimlerle İnsanlık Tarihi Ansiklopedisi'nin 21. sayısı olan SELÇUKLULAR VE TÜRKLERİN ANADOLU'YA GİRİŞİ'nde bulabilirsiniz.

Adresimiz:

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ
Bisiklet çekilişi kampanyası [21]
Karacan Yayınları Cağaloğlu/İstanbul

Adı: .....

Soyadı: .....

Adresi: .....

.....

.....

Soru: "Divan-ı Lûgat'üt Türk" adlı eser kim tarafından kaleme alınmıştır?

Yanıt:

Kaşgarlı Mahmud ☐ Alparslan ☐ Tuğrul Bey ☐

Milliyet
ÇOCUK

İmtiyaz Sahibi:
AYDIN DOĞAN

Genel Müdür
MUHİTTİN KÂZIMOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MEHMET İLKORUR

Teknik Sekreterler
AYSEL UĞUR
NACİ ÖZDAĞLI

Teknik Danışman
YETKİN ALDINÇ

Adres:
MİLLİYET ÇOCUK DERGİSİ
Milliyet Yayınları
Prof. Kâzım İsmail Gürkan Cad. No: 10
Cağaloğlu-İSTANBUL

Dergimize gönderilen yazılar, yayımlansın yayımlanmasın iade edilmez...

Telefonlar:
526 83 86 - 520 83 94
528 42 67 - 528 55 76

Abone ve Satış İçin Başvuru:
Milliyet Çocuk Dergisi Satış Servisi, Cağaloğlu - İSTANBUL

Abone Koşulları:
Yıllık: 3640 .— TL.
Altı Aylık: 1820 .— TL.

Milliyet Yayın A.Ş. Ayazağa Ofset Tesisleri'nde hazırlanmış ve basılmıştır.

Türkiye'de Satış Fiyatı:
60 Lira

Kıbrıs'ta Satış Fiyatı:
80 Lira

20 Ağustos 1984
Yıl: 13 Sayı: 34 Cilt: 3

Bizden Size

YENİ ÇIKAN KİTAPLAR

*MİLLİYET Yayınları Çocuk Kitapları Dizisi'nin yeni kitapları, televizyonun sevilen kahramanlarından **Musti**'nin "Yaşlı At", "Çalışıyor" çıktı. Ayrıca, **Suat Taşer**'in 1001 Gece Masalları'nın 5. baskısı, **İbrahim Örs**'ün Yeşil Mağara'sının 2. baskısı, **Mümtaz Zeki Taşkın**'ın Üç Ayaklı Sıpa'sının 2. baskıları da yapılarak piyasaya çıkarıldı.*

*Her zaman olduğu gibi, **Milliyet Çocuk Kulübü** üyeleri, **Milliyet Yayınları**'nın bu kitaplarını indirimli olarak satın alabiliyor.*

*BİLİM Dünyası Ansiklopedisi'nin ikinci cildi **"Enerji"**nin bitmesine birkaç hafta kaldı sevgili okurlarımız. Enerji cildimizin tamamlanmasından sonra, Bilim Dünyası Ansiklopedisi'nin üçüncü cildi olan "Uzay"a başlayacağız.*

*İlk uçaklardan insanoğlunun uzaya çıkışına, Ay'a ayak basışından geleceğin uzay kentlerine kadar, **"uzay"**la ilgili aklınıza gelebilecek her türlü soruya yanıt alabileceğiniz ansiklopedinizi, uzun yıllar kaynak kitap olarak kullanabileceksiniz.*

*ÖYKÜMÜZ **Behiç Duygulu**'dan: Sandaldaki Korku... Öykülerini önceki sayılarımızda da sizlere sunduğumuz sanatçının kısa yaşam öyküsü şöyle:*

*1933'te Ödemiş'te doğan Duygulu, eğitimini Aydın'da tamamladı. İlk kitabı **"Ağlama N'Olur"**u 1961 yılında yayımladı. Daha sonra, **"Sırtlan Bayırı"** ve **"Gölgede Gezintiler"** adlı öykü kitapları yayımlandı.*

Yaşantılarını, yaşadığı çevreyle birlikte, gerçekçi gözlemlerle yansıtan bir öykücü olarak tanınan Duygulu, uzun bir süredir çocuklar için de öykü yazıyor.

Esenlik dileklerimizle...

Okurun Sesi

Bu sayfada yayınlanacak dilek ve eleştirilerinizi içeren mektuplarınızı **"Milliyet Çocuk Dergisi, Okurun Sesi Çağaloğlu-İstanbul"** adresine bekliyoruz.

Derginizi 1983 yılından beri alıyorum ve çok beğeniyorum. Eğitici bir dergi olduğu için zevkle okuyorum. Sizden Hafiye 99'u yeniden yayınlamanızı ve çizgi film kahramanlarının posterlerini vermenizi rica ediyorum.

Öznur Karakurt (İzmir)

Derginizi yeni almaya başladım. Onu tüm dergilerden çok beğeniyorum. Sizden ricam "Elişi Sayfası"na yer vermeniz ve "E.T."nin posterlerini yayınlamanızdır.

Sema Sönmez (Ankara)

Derginizi uzun zamandan beri almaktayım, Cimcime gibi çizgi romanları seviyorum. Sizden isteğim çizgi film kahramanlarının posterlerini yayınlamanız ve okurdan okura sayfasının önemle üzerinde durmanızdır.

Dilek Sandallıoğlu (İstanbul)

Derginizi uzun süreden beri almaktayım. Cimcime, Red-Kid, Beşler Çetesi gibi çizgi romanları seviyorum. Sizden isteğim, Bilmece, Bulmaca köşelerini çoğaltmanızdır.

Şebnem Şahin (Niğde)

İÇİNDEKİLER

Bizden Size 3
Pul 4
Beşler Çetesi 5-8
Parmak Çocuk 9
Bilim Dünyası 10
Öykü-Şiir 12-13
Bilmece 14
Red-Kid 15-18
İlginç Öyküleriyle Buluşlar ... 19
Okunacak Kitaplar 20-21
Robin 22
Okurdan Okura 24-25
Bilmece 26
Mırnav 27-30
Bir Gökyüzü 31-32
Afacanlar 33-36
Dünyanın Dört B. 37-38
Profesyoneller 39-42

Pul köşesi

Japon Posta İdaresi "Japon Şarkıları" adlı seriyi tedavüle çıkardı.

JAPONYA

Japon Posta İdaresi, birkaç ay önce, "Japon Şarkıları" adlı bir seriyi tedavüle çıkardı. Dokuz puldan oluşan bu seride, ülkenin sevilen şarkıları tanıtıldı. Bu şarkılardan birkaçının isimleri şöyle:

a) Kalenin Üzerinde Batan Güneş, b) Eldiven, c) Ayışığı, d) Deniz.

Geçen Sayının Devamı

İlk Türk Posta Pulunun Doğuşu

Türk Filateli Tarihi:

1— Damga ve Mühür Devri (1840-1863)
2— Osmanlı Pulları veya Osmanlı Dönemi Pulları (1863-1921)
3— Anadolu Pulları veya Kurtuluş Savaşı Dönemi Pulları (1920-1922)
4— Türkiye Cumhuriyeti Pulları veya Cumhuriyet Dönemi Pulları (1922 ve sonrası) olmak üzere 4 kısma ayrılır.

Puldan önceki devire "MÜHÜR DEVRİ", 1863 yılından 1921 yılına kadar geçen dönemde Osmanlı İmparatorluğu tarafından bastırılan pullara "Osmanlı Pulları", Kurtuluş Savaşı sırasında Ankara hükümeti tarafından bastırılan pullara "Anadolu Pulları" ve Cumhuriyet ilân edildikten sonra çıkarılan pullara da "Türkiye Cumhuriyeti Pulları" diyoruz. Bugün halen çıkarılmakta olan posta pulları ise, Türkiye Cumhuriyeti Pullarının devamıdır.

Son

SORUN SÖYLEYELİM

★ Derginizi dört yıldan beri alıyorum. Bir filatelist olduğum için, en fazla "Pul Köşesi" sayfasını okuyorum. Her hafta yeni çıkan pullar hakkında bilgi veriyorsunuz. Sizden istediğim, her hafta yayımladığınız bu pulları hangi yollarla alabileceğimiz.

Cumali Kılıçaslan

Yabancı ülkelerin yeni pullarını edinmeniz çok güç. Ancak o ülkelerin posta idarelerine mektup yazarak, yeni çıkan pullar hakkında bilgi isteyebilirsiniz.

Bu hafta örn ı olarak, Papua Yeni Gine posta idaresinin adresini yayımlıyoruz. Önümüzdeki haftalarda diğer posta idarelerinin adreslerini yayımlamayı sürdüreceğiz.

PAPUA YENİ GİNE
Philatelic Bureau
P.O. Box 160
Port Moresby
Papua New Guinea

PAPUA YENİ GİNE

Avustralya'nın kuzey doğusunda yer alan **Papua Yeni Gine**, 1975 yılında bağımsızlığına kavuştu. O tarihten beri düzenli olarak pul yayımlayan Papua Yeni Gine'nin para birimi, toea.

Papua Yeni Gine Posta İdaresi, geçtiğimiz ay açılışı yapılan parlemanto binası için bir anma pulu tedavüle çıkardı. 10 toea değerindeki bu anma pulu için "ilk gün zarfı" uygulaması yapıldı.

TÜRKİYE

PTT Genel Müdürlüğü, Posta Dairesi Başkanlığı, "Kıbrıs Barış Harekâtının 10. Yılı" nedeniyle, bir anma pulu çıkardı. 20 Temmuz 1984 günü satışa sunulan bu anma pulu 600.000 adet basıldı. 50'li tabakalar halinde basılan pulun değeri 70 lira.

ADRES

PTT Filateli Servisi
P.K. 900
ULUS-ANKARA

RRRRRRRRRR
RRRRRRRRR
PLATCH!!
VEE... ŞİMDİ BAYLAR BÜYÜK BİR DENİZALTI SALDIRISI İZLEYECEKSİNİZ!
HEEY! HOOOP!..
BU KEZ FAZLA İLERİ GİTTİNİZ ÇOCUKLAR!..
DİKKAT! TUZAKÇI!..

??
RRRRRR
DİKKAT ET! GÖKLERİN HAKİMİ AĞAÇLAR KRALININ YARDIMCISINA SALDIRACAK!
RRRR
GROOAAARR
HAYIIIR!
SURAYA BAKIN! JANDARMALAR YETİŞTİ!
BURADA BİRŞEYLER OLUYOR! İNANILMAZ ŞEY, YİNE BEŞLER ÇETESİ ÇIKTI KARŞIMA!
TANRIM ÇAVUŞ VURULACAK!
!?
TOC!
AH!!
CROFFF!!

BAK PİLOU! JANDARMA MOTÖRLERİ GELİYOR!..
ÇABUK İŞİ BİTİRELİM! HAVALANMAK GEREK!
JAP! JAP!
ÇOCUKLARI ATIŞ ALANI İÇİNE AL. ONLARI REHİN OLARAK KULLANACAĞIZ!!!
KIPIRDAMAYIN, ÇOCUKLAR!..
?! ? ! ?
TUNG!
JANDARMALAR KISA ZAMANDA PLAJA GELDİLER VE BÜTÜN KALPAZANLARI YAKALADILAR...
clic!
43

YALNIZ BİRİ KAÇMAYA YELTENDİ...

KISA BİR SÜRE İÇİN TUZAKÇI KURTULDUĞUNU SANMIŞTI...

VE HER ŞEY BİTTİKTEN SONRA KOMİSER BAİLLARD'IN ÇİMDİYE DEK KAÇINDIĞI AN GELDİ. BEŞLER ÇETESİNİN BAŞARISINI KABUL ETMEK ZORUNDAYDI...

AMA YİNE DE ONLARI TEHDİT ETMEKTEN KAÇINMADI...

SANIYORUZ KOMİSER BAİLLARD YANILIYOR... YOK, YOK BELKİ DE SÖYLEDİKLERİNE KENDİ DE İNANMIYOR...

PARMAK ÇOCUK

11

Geçen Sayının Devamı

Periler Sultanı Yardıma Geliyor

Periler sultanı gerçekte Parmak Çocuğu sürekli olarak izliyormuş. Habercilik yapan peri hemen gidip periler sultanına durumu anlatmış. Parmak Çocuğun tehlikede olduğunu söylemiş.

Periler sultanı kuşların çektiği görünmeyen arabasına binmiş. Sabah erkenden Parmak Çocuğun yaralı olarak bulunduğu saraya gelmiş. Hemen kraliçenin odasına girmiş ve kendini tanıtıp Parmak Çocuğu kurtarmaya geldiğini söylemiş. "Onu alıp götüreceğim. İyileştikten sonra getiririm." demiş.

Kraliçe, Parmak Çocuğun gidişine üzülmüş ama yapacak başka şey de yokmuş. "İyi olması için bu gerekiyor." diye kendi kendine avunmuş.

Ama kral durumu öğrenince çok kızmış. Hemen Parmak Çocuk ve periler sultanının peşine düşmüş. Oysa onlar çoktan uzaklaşmışlar bile. Gökte yalnızca hafif bir iz gözüküyormuş. Kral öyle bir bağırmış ki yardımcı perilerden biri geri dönüp kralı bağırmaması için uyarmak zorunda kalmış. Kral da susmak zorunda kalmış.

"Neden bu kadar kızdınız? demiş kraliçe. Periler sultanı söz verdi, Parmak Çocuğu geri getirecek.,"

"Haklısın, demiş kral da. Ama Parmak Çocuğu kendi çocuğum gibi seviyorum. Ondan uzun süre uzak kalmaya gönlüm razı olmuyor. Biraz daha büyük olsaydı bütün krallığımı ona bırakmaktan çekinmezdim. Böyle biri az bulunur."

Parmak Çocuk iyileşince periler sultanına yalvarıp yakarmış ve ana babasını görmek istediğini söylemiş. Periler sultanı düşünmüş ve an cak bir gün onların yanında kalmasına izin vermiş. Parmak Çocuk da buna razı olmuş.

Parmak Çocuk Anne ve Babasını Görüyor

Parmak Çocuk yola çıkmadan önce periler sultanı ona "Anne ve babana götürmek için istediğin kadar altın alabilirsin." demiş. Periler sultanı, Parmak Çocuğu denemek istiyormuş. Anne ve babasını düşünüp düşünmediğini, gerçekten sevip sevmediğini anlamak istiyormuş. Parmak Çocuk hazineden en büyük altını almış. Altının ağır olmasına aldırmamış bile. Bu koca altını yerden kaldırması, yol. boyunca taşıması çok güçmüş. Ama Parmak Çocuk, anne ve babasını sevindirmek için bu zahmete katlanmayı göze almış.

Yolda giderken sık sık durup dinlenmek zorunda kalıyormuş. Bazı yorgunluktan bitkin düşüyormuş ve umutsuzluğa kapılıyormuş. "Ama evime kavuşunca bunlar silinip gider." diyormuş kendi kendine.

Periler sultanı olup bitenleri hep gözlüyormuş ama Parmak Çocuğun bu işi kendi başına başarmasını istiyormuş.

Parmak Çocuk altını daha kolay taşımanın yollarını düşünmeye başlamış. Tekerlek gibi yuvarlanmak aklına gelmiş. Böylece daha az yorularak eve kadar gidebileceğini düşünmüş. Hem daha hızlı gideceğini ve hem de daha az yorulacağını anlamış böylece ve sevinmiş.
Altını yuvarlayarak yola koyulmuş.

Sürecek

BİLİM DÜNYASI

TELESKOP YAVRUSU BİR DÜRBÜN

ZEISS firması tarafından üretimine başlanan, bir kilo ağırlığında, 25 santimetre boyundaki bu dürbün, dağın tepesinde, 150 metre yükseklikte duran bir şahini sanki beş metre ötedeymiş gibi yakın gösterebiliyor. Dürbünlerin, bu denli uzakta kalan görüntüleri yeterince net göstermemelerine karşın bu dürbünün özelliği ne kadar uzakta olursa olsun, son derece net bir görüntü elde edebilmesi.

Mercekli ya da prismalı olan geleneksel dürbünler, bazı fizik kuralları nedeniyle, görüntüleri büyüttükleri ölçüde, renklerde yanıltıcı olmaktadır. Bu olgu, elde edilen görüntünün kalitesini düşürmektedir. İzlenen görüntüler birbirine karşıt renkler taşıdığında, açık renklerden koyu renklere geçişte, gerçek olmayan bazı renkler oluşabilmekte, bu durum ayrıntıların gözlenmesini önleyebilmektedir.

Oysa bu yanıltıcı renklerin oluşmasını önleyen bir optik sistemi vardır. Bu da, hepimizin bildiği teleskoptan başka bir şey değildir: Uzay gözlemcilerinin son derece net ve kaliteli görüntü gereksinimleri, teleskoplarda mercek yerine ayna kullanılmasına neden olmuştur. Zeiss firması aynı kaliteyi tutturmak amacıyla bu ilkeden yola çıkmış ve ürettikleri dürbünlerde aynalar sisteminden yararlanmış. Sözü geçen renk yanıltmalarından korunmak için, mühendisler aynalar sisteminde bir yenilik yaratarak, teleskopta kullanılan bir ayna yerine, dürbün için iki ayna kullanmaya başlamışlar.

Böylece uzaktaki görüntüleri otuz kez büyütmek ve aynı zamanda çok net bir görüntü elde etmek mümkün oluyor. Işık koşulları iyi olmadığı zamanlarda bile, ayrıntılar rahatça izlenebiliyor. Bir başka yenilik de, dürbüne takılabilen küçük bir motör. Bu motör hareket halinde olan nesnelerin izlenmesi bakımından ilginç olanaklar tanıyor. Örneğin spor karşılaşmalarında, ormanlarda vahşi hayvanların izlenmesinde büyük yararlar sağlıyor.

KOBAYLARIN YERİNE MATEMATİK

FRANSA'da her yıl tıp ve eczacılık alanında yapılan araştırmalarda kullanılmak üzere kurban edilen yedi milyon hayvanın bundan böyle matematik sayesinde ölümden kurtulacağı bildirildi.

Paris Üniversitesi'ne bağlı Medimat Laboratuvarlarında sürdürülen çalışmalara tıp, biyoloji, uygulamalı matematik, fizik, kimya gibi çeşitli dalların uzmanları katılıyor. Biyomatematik laboratuvarında hem bulunması oldukça güç olan, hem çok pahalıya mal olan, hem de zaman zaman hayvanları koruma dernekleriyle çeşitli sürtüşmelere yol açan kobayların yerine, büyük ölçüde matematikten yararlanılmaya başlandı. Çeşitli biyolojik sorunlar, bilgisayarların yardımıyla matematik denklemler haline getiriliyor. Böylece geleneksel araştırma metodlarının dışına çıkılmış olunuyor. Geleneksel araştırma yöntemlerine baktığımızda, örneğin bir ilâcın böbrekler üstündeki etkisi ölçülürken, hayvana, belirli aralarla bu ilaçtan belli miktarlar veriliyor. Her aşamada böbreklerin verdiği tepki ölçülüyor. Ancak hayvan tepkilerinin parametreleri değişken olduğundan aynı koşullarda verilen ilaçların aynı hayvan üstünde birçok kez üstüste denenmesi gerekiyor. Kimi zaman da farklı tür hayvanlarda birbirinden değişik sonuçlar elde edildiği görülüyor.

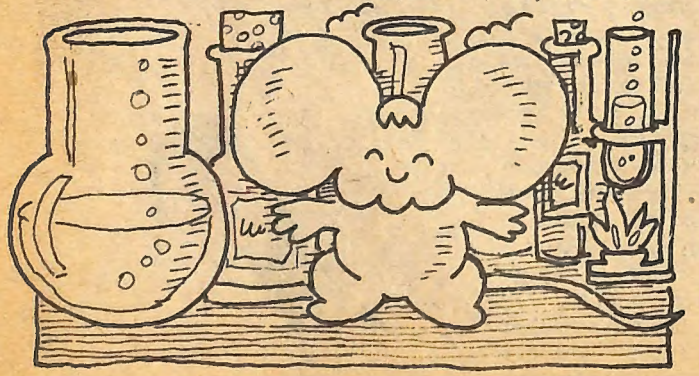

Buna karşılık biomatematikçiler, incelenan parametreleri teker teker ve birbirleriyle olan ilişkileri içinde kesin olarak saptamaktadırlar. Bundan yola çıkarak belli bir denklem düzeni içinde tek tek modeller oluşturmak mümkün olabiliyor. Böylece yeni baştan deneylere başvurma gereği kalmıyor.

Bu yöntem, geleceğin yöntemi olarak gözükse de şimdilik biomatematikten yararlanamayan birçok laboratuvar hayvanlar üzerine, üstünde yapılan deneyleri sürdürmekte. Bunun yanında, ekonomik nedenler, ya da hayvanların öldürülmesine karşı olduklarından kobay olarak hayvan kullanımını elden geldiğince azaltan laboratuvarlar da var. Kobayların yerini tutan bir başka yöntem de insan ya da hayvan organizmalarından alınan hücrelerden elde edilen dokular oluyor. Son yıllarda bu alandaki gelişmeler oldukça ileri bir düzeye erişmiş durumda. Bu tür hücre kültürleriyle, hücreler birbirinden ayrılabiliyor, sonsuza dek çoğalabiliyor ve başlangıçta bağlı oldukları dokuyu oluşturabiliyorlar.

Geleneksel yöntemle kıyaslandığında, bu yöntemin laboratuvarlara sağladığı kolaylıklar hemen göze çarpıyor: Örneğin, bir kimyevi maddenin zehirlilik derecesini ölçmek için 100 hayvan üstünde deney yapılması gerekiyor. Dünyada kullanılan kimyevi maddelerin sayısının 500.000'i bulduğu gözönünde tutulduğunda her kimyevi madde teker teker denenecek olsa, 50 milyon hayvanın bu uğurda ölmesi gerektiği ortaya çıkıyor. Ayrıca ülkelerin kendi paylarına aynı deneyleri hiç yapmamaları gerekiyor. Çünkü bu durumda bu sayı dört beş katına yükselebiliyor. Bunun yanısıra kobaylar için yapılan harcamalara, işgücü ve çalışma harcamalarını eklemek gerek. Oysa buna karşılık hücre kültürleri sayesinde bu kadar fazla hayvanın ölmesi önlendiği gibi hücrelerin sonsuza dek çoğalması sağlandığından harcamalar da önemli oranda azalıyor.

GÜTENBERG BASKI MAKİNESİNİN MAKETİ

GÜNÜMÜZDEN beş buçuk yüzyıl önce, 1443 yılında, Alman asıllı Gütenberg, çağdaş baskı makinalarının atasını yaratmıştı.

Gütenberg'in bu buluşundan önce, çoğaltmak istenen yazıların her sayfası, gereken sayıda teker teker elle yazılırdı. Bir başka yöntem de, çoğaltılmak istenen yazı ya da resimlerin tahta levhaların üstüne tersinden kazılmasıydı. Tahta levhalar mürekkeplendikten sonra kağıtların üstüne sert darbelerle vurulurdu.

Gütenberg işe önce sözlerdeki harfleri birbirinden ayırmakla başladı. Böylece bütün harfler birbirinden bağımsız olarak istenildiği kadar kullanılabilecekti. Bu yöntem masrafları önemli ölçüde azaltmıştı. Daha önce bir sayfa yazı yazıldıktan sonra o sayfanın klişeşi artık hiç bir işe yaramayacağından atılırdı. Yeni yöntemle harfler birbirine eklenerek satırlar oluşturuluyor, sonra aynı başka sözleri yazmaya yarıyordu. Bir kağıdı kaplayacak kadar satır oluştuktan sonra, basit bir yöntemle çalışan el baskı makinasında baskı işlemine geçilebiliyordu. Böylece tarihte ilk kez çoğaltma işlemi seri bir biçimde gerçekleştirilmiş oldu. Mürekkeplenmiş matrislerin arasına yerleştirilen kağıtların üstünde bir tahta kapak konuyordu. Hepsi birden ortada yer alan büyük baskı vidasına bağlı olan platinle sıkıştırılıyordu. Bu işlem istenilen örnek sayısı kadar tekrarlanıyordu.

Aslında günümüzde kimse tam olarak Gütenberg'in baskı makinasının neye benzediğini bilmiyor. Ancak bir firma o dönemin gravürlerinden yararlanarak Gütenberg baskı makinasının bir maketini geliştirmiş. Üstelik bu maketler bir torbada küçük parçalar halinde satılıyor. Parçaları birbirine eklediğiniz ve hurufat denen harf klişelerinden edindiğiniz zaman siz de baskı yapabiliyorsunuz.

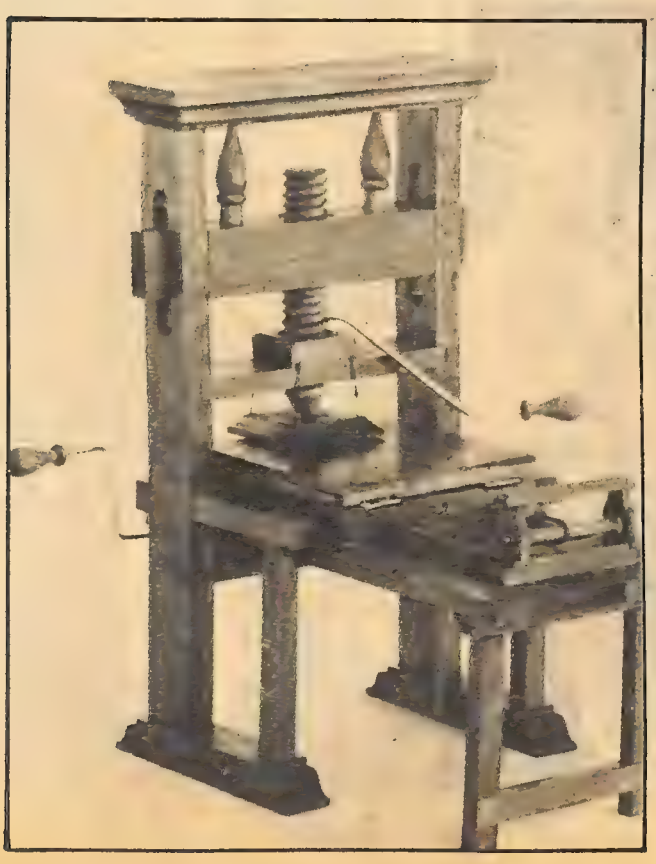

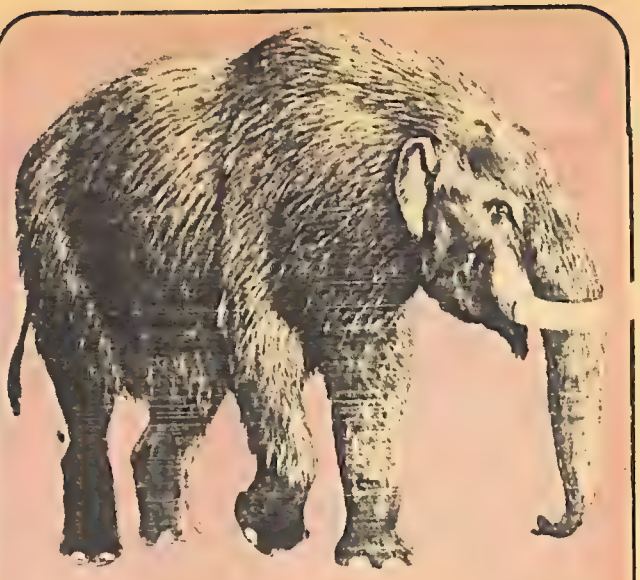

Mastodonlar Nasıl Yok Oldular

MASTODONLAR ilk olarak jeolojik zamanlarda Miyosen'de (24 milyon yıl önce) ortaya çıkmışlar ve günümüzden 11.000 yıl önce ise soyları tamamen tükenmiştir..Mastodonlardan geldikleri anlaşılan gerçek filler ise Pliyosen'de doğarlar. Bunların içinde en büyükleri olan güney fili bu devrin başlarında, antik fil ise devrin sonlarında ortaya çıkarlar. Fakat tüm bunlara öncülük eden mastodonlar neden ve nasıl ortadan kaybolmuşlardı? Bu sorunun yanıtı günümüz paleontologlarını düşündürmektedir. Michigan'daki Paleontoloji Müzesinden Daniel Fisher'in yeni araştırmaları, Kuzey Amerika Paleolotik devir yerlilerinin avlanma ve et gereksinimlerinin bu hayvanların soylarının tükenmelerine neden olabileceğini göstermektedir. Fisher, Michigan Washtenaw County'de yapılan bir kazı sırasında ortaya çıkarılan bir mastodon iskeleti üzerinde yaptığı incelemede, hayvanın omurga kemikleri yüzeyinde bazı işaretler gördü. Omurgalar toprakda birbirinden ayrılmış dağınık durumdaydılar. Fakat Fisher onları birleştirip yeniden eski durumuna getirdiğinde işaretlerin tam olarak üst üste geldiğini gördü. Fisher, bunların üçgenbiçimli düz bir kemikle omurga eklemleri arasında yapıldığını, böylece her iki omurun aynı zamanda işaretlenebileceğini söylemektedir. Hatta kendisi de kemikten ufak bir el aleti yaparak aynı olayı yinelemektedir.

Mastodonların avlandıklarına dair diğer bir delil kesmeden doğan işaretlerdir. Elektron mikroskopla yapılan incelemeler, kemikler üzerindeki bu kesik işaretlerin, başka hayvanlarca yapılmasından (saldırı vb.) ya da dikkatsiz bir kazı sonucu tahrip edilmesinden ziyade taş ya da kemik aletlerle yapıldığını göstermektedir. O çağ insanları yumuşak malzemeyi kesmek veya kazımak için mastodon kemiklerinden alet yapmış olmalılar. Ve gerçekten de Fisher, bazı düzgün kemik parçalarının, diğer parçalar yüzeyinde görülmeyen bir parlaklığa sahip olduğunu, bunun da o kemik parçalarının özel bazı günlük gereksinimler için perdahlanması şeklinde yorumlanabileceğini söylemektedir.

Sonuçta, mastodonların uzun dişleri üzerinde yapılan analizler bu hayvanların çoğunun doğal ölümlerinin kış sonu ya da bahar başlangıcında olduğunu göstermiştir. Oysaki avlanan ve kesilen tüm hayvanlar sonbahar gelmeden ölmüştü. Bu da mastodonların zamansız ölümünü, Paleolitik yerlilerce avlanmaları tezine yaklaştırmaktadır.

ÖYKÜ

Behiç Duygulu

SANDALDAKİ KORKU

Resimler: Ferit Avcı

Yaz babam beni yalnız başıma bir akrabamıza gönderdi. Büyük bir sahil kentinde yaşlı annesiyle birlikte yaşayan girgin, uyanık bir kadındı akrabamız. Annesi elini gözlerine siper eder öyle bakardı kapıdan yeni giren birine. Şeker hastalığı gözlerine vurduğundan pek iyi seçemezdi. Yaşlı kadın her gün bir parça benzin içer, kızı kahkahayı patlatarak,

— Annem yakıtını aldı şimdi uçacak, derdi.

Ana-kız pek iyi geçinemezler, hiç yoktan kavgaya tutuşurlardı. Benzinle ilgili sataşma nedense yaşlı kadını kızdırmazdı. Ya gülümser, ya susardı. Aynı sözleri duya duya belki de alışmıştı. İkisinin de en büyük özelliği gezmeye düşkünlüktü. Sabah olunca biri bir tarafa, biri bir tarafa çıkardı. Anne kocasından kalan küçük bir emekli maaşıyla geçiniyor, kız konu komşuya iğne yapmaya gidiyordu. Bizim ailenin en yoksul kişileriydi bunlar. Büyük kentte nasıl yaşayabildiklerine şaşardık. Çarşıya yakın çıkmaz bir sokakta iki katlı evleri vardı. Hangi olanaklarla bilmem plânsız, izinsiz yarım yamalak yaptırılmış, türlü tanıdıklar bulunarak yıktırılmasına engel olunmuştu. Evin odaları hiçbir yerden ışık almazdı. Tek katlı eski evin odaları asmayla gölgelenen uzun bir avluya bakıyordu, yenisinde ise avlu falan kaybolmuştu.

Geldiğimin ertesi günü Zerrin Teyze beni alıp plaja götürdü. Kumsalda sırayla kabinler vardı. Bu küçük kulübelere girip soyunduk, mayolarımızı giydik. Ben denizi olmayan bir yerde yaşadığımdan çoğu arkadaşlarım gibi yüzmeyi bilmiyordum. O beni, kollarının üzerinde upuzun tutarak,

Kapıyı ablalarından biri açtı ve evde hemen sevinç gösterileri koptu.

— Kasılma, kendini serbest bırak. Ha şöyle.. Şimdi kulaç at. Öyle ağaç çapalar gibi değil, sağa sola yatarak, diye yüreklendiriyordu. Benimle uğraşmaktan bıktığında kendini sulara atıyor, iri kulaçlarla açılıyordu.

İki günlük çalışmanın sonunda suyun üzerinde kalmayı bir parça öğrenmiştim. Sonunda Zerrin Teyze ile akşama kadar birlikte olmak beni öylesine sıktı ki gene orada evleri olan okul arkadaşım Emrah'ı bulmak için izin istedim. O da benden sıkılmış olmalı, karşı koymadan verdi.

Emrah'lar kentin yüksek bir semtinde oturuyordu. Daha çok işçilerin, fakir halkın oturduğu bir semt. Emrah'ın ağbisi devlete ait kurumlardan birinde aylıklı cilt işçisiydi. Emrah pazar günleri sokak sokak sakız satarak okul giderlerini karşılayan bir arkadaşımdı. Babası zahirecilik yapıyordu. Az kazandığından ve kalabalık olduklarından geçimleri pek rahat değildi. Hep kira evlerinde oturmuşlardı. Üstelik baba artık yaşlıydı. Evi ağbi geçindirmeye başlamıştı.

Evin bulunduğu yüksek semt kentin kabadayılarının da bulunduğu bir semtti. Onlar için korkulu kavgalar anlatırlardı ya ben hiç rastlamamıştım. Ceketi omuzlarına atar, pabuçlarının arkasına basar, elde tespih yaylana yaylana yürürlerdi. Bunlar dışındakiler sakin sakin işlerine giderlerdi.

Denizi tepeden gören Emrah'ların semtine otobüsle çıktım. Yokuşun dikliğini hafifletmek için yol döne döne gidiyordu yüksek dağ yolları gibi. Otobüsler, kamyonlar ne zaman bu yokuşu çıksa inleyerek, ağır ağır çıkarlardı. Evlerine yakın durakta indim, biraz yürüdükten sonra eski dükkânların arasından dar bir yola girdim. Arnavut kaldırımlı yoldan biraz yürüyüp sokağa bakan tek penceresi kafesli evlerine vardım. Sevinçten ve heyecandan yüreğim atıyordu. Kapıyı ablalarından biri açtı ve evde hemen sevinç gürültüleri koptu. Neredeyse hepsi birden karşılamışlardı. Gürültüyü duyan Emrah en öndeydi. Beni kucaklayarak içeri almıştı. Böyle ansızın tek başına gelebilmeme şaşıp duruyordu. Beni hemen tek katlı evin ön odasına aldı. Yere mindirler döşenmişti. Ağbi köşede söktüğü bir saatin parçalarını hiç konuşmadan yerleştiriyor, anne her zamanki gibi ya yemek, ya çamaşırla uğraşıyordu. Saat bir komşunun ya da bir arkadaşının olabilirdi. Neye el atsa en iyi biçimde yapar ve esas işi dışındaki çalışmalardan kesinlikle para almazdı. Ne ölçüde sıkıntı çekseler tokgözlü huyunu hiç değiştirmemişti.

Güçlükle kenara tutunup kendini içeri aldı. "Oh be! Neredeyse boğulacaktım" dedi.

Arkadaşım onlarda pek fazla oturmak istemediğimi anlayınca hazırlandı, evden çıktık. Zaten ona kendisiyle denize gitmek istediğimi usulca duyurmuştum. Gideceğimiz yere yaz günleri hem vapur, hem dolmuşlar çalışırdı. Yolu uzatmamak için duraktaki dolmuşlardan birine bindik. Araç bizi meyve bahçeleri arasından tozu toprağı katarak kısa zamanda sahile getirdi. Pazar dışı bir gün olduğundan fazla kalabalık yoktu.

Onlar daha önce de bu kentte oturmuşlardı. O yüzden Emrah yüzmeyi öğrenebilmişti. Kasabada da havalar ısınınca birkaç arkadaşıyla derelere giderek, yirlerde yüzerdi.

SOYUNDUK ve kendimizi denize attık. O bir süre bana yüzme öğretmek için uğraştı. Gelir gelmez sıkıntıya girmek istemiyordum, kendimi ondan kurtarıp önceki günün de alışkanlığıyla sulara bıraktım. Bazan kısa bir süre için üstte kalıyor, sık sık tepeüstü denize batıp bol bol tuzlu su yutuyordum. Onun yanımda olmasına güvenerek gözükara biri olmuştum. Durumuma kendim de şaşıyordum. Hiç batmadan birkaç kulaç gidebilmeyi öğrenmiştim. O ise derin yerlere açılıyor, bana gösteriler yapıyordu. Yorulunca kumlara uzandık.

Ben açılmaktan korkuyordum. Yüzmeyi öğrenmek için daha korkusuz olmak gerekirdi. Sandal tutup açılabilirdik. Hemen kiralık sandal veren adama gittik, kiralayıp açıldık. Emrah kürekleri suya nasıl batırıp çıkardığını bana bir süre gösterdikten sonra,

— Geç bakalım, deyip onları elime verdi.

Önceleri onları suya ya çok batırıyor, ya fazla üstten alıyordum. Sonra sonra ölçüyü buldum. Şimdi sandal benim çektiğim küreklerle gidiyordu. Hangi küreği kullanırsam sağa, hangisini kullanırsam sola döneriz onu da öğrenmiştim. Ancak sağa dönmek için solu, sola dönmek için sağı kullanmak beni şaşırtıyordu. Oysa bisiklette sağa dönmek istedin mi dümeni sağa kırardın. Burada ters orantı vardı.

EMRAH, sandalın arkasına tutunarak kendimi suya bırakmamı önerdi. Sahilden epeyce açılmıştık. Ürpererek dediğini yaptım. Onun usta kürek çekişleriyle serin sularda hızla gidiyorduk. Ben sandala çıkınca kürekleri elime verdi, suya atlayacağını söyledi. Ben devinimsiz duruyordum, o sandalın çevresinde yüzüyordu. Bir ara yanıma geldi, sonra yeniden atladı. Şimdi uzaklaşmıştı. Denizi hızlı hızlı kulaçlıyordu. Birden,

— Sandalı buraya getir, diye bağırdı.

Küreklere yapıştım, ona doğru çekmek istedim, sandal daha uzaklaştı.

— Sağ küreği çek!

Bir an sağımı solumu düşündüm.

— Oğlum sağı çeksene!

Aceleyle şaşırmış, solu çekmiştim ve sandal ondan biraz daha uzaklaşmıştı. Paniğe kapılmadan fakat olacak kötü şeylerden korku duyarak ve titreyerek sağ küreğe yapışmıştım. Yavaş yavaş ona yaklaşıyordum.

— Çabuk ol!

Onu dinlesem yanına gitmem daha uzayacaktı. Ağır ağır sağı çekmekmemi sürdürdüm.

Güçlükle kenara tutu- p kendini içeri aldı.

— Oh be! Neredeyse boğulacaktım.

— Ne oldu? Sen iyi yüzüyordun, dedim hâlâ korkuyu içimden atamadan.

— Fazla açılınca kesildim, deyip gülümsedi. Küreğe geçip sahile doğru ağır ağır çekmeye başladı.

ŞİİR KÖŞESİ

DÜNYAYI BANA VERSELER

Dünyayı bana verseler
Yoğurur hamur yapardım
Pişirip ekmek ederdim
Bölerdim lokma lokma
Dağıtırdım çocuklara

Dünyayı bana verseler
Sıkardım suyunu limon gibi
Geçirirdim imbikten
İlaç yapardım
Dağıtırdım çocuklara

Dünyayı bana verseler
Nohut eker leblebi biçerdim
Yeygi çerez olarak
Avuç avuç, külah külah
Dağıtırdım çocuklara

Dünyayı bana verseler
Beslerdim eti olsun
Sağardım sütü gelsin
Doldururdum çanak çömlek
Dağıtırdım çocuklara

Dünyayı bana verseler
Yontar oyardım onu
Oyuncak haline koyardım onu
Bölük pörçük etmeden
Verirdim çocuklara

Hüseyin YURTTAŞ

BİLMECE BULMACA

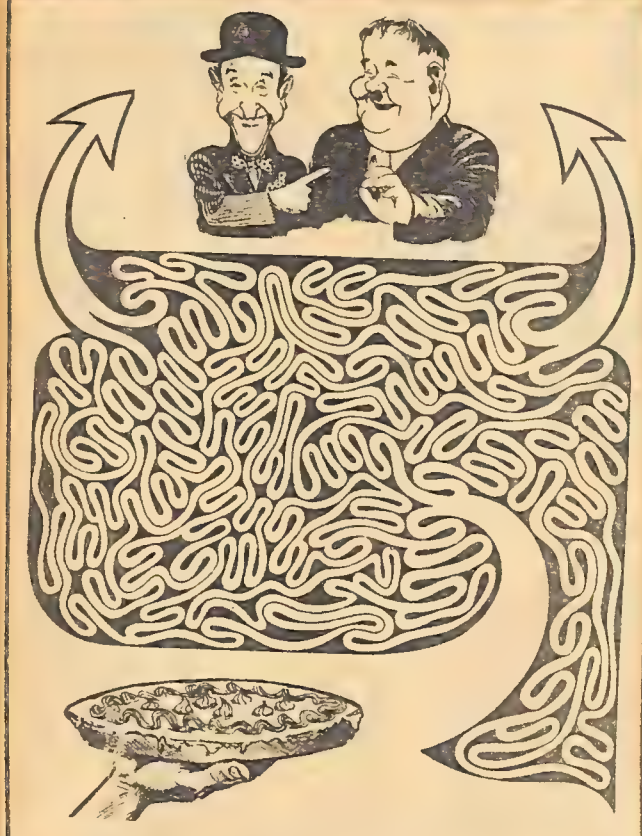

Pastanın kime ulaşacağını bulabilir misiniz?

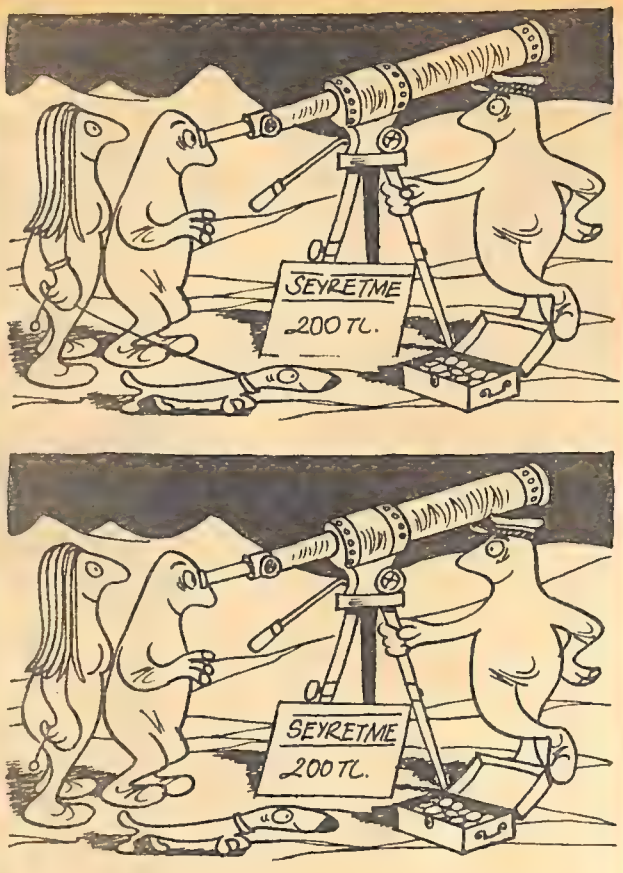

7 FARK

Yukarıda birbirinin eşi gibi görülen iki resim arasında tam yedi küçük fark vardır. Bu farkları bakalım ne kadar sürede bulabileceksiniz?

Noktaları birleştirin, bakalım ortaya ne çıkacak?

RED KİT ABRAKADABRA 3

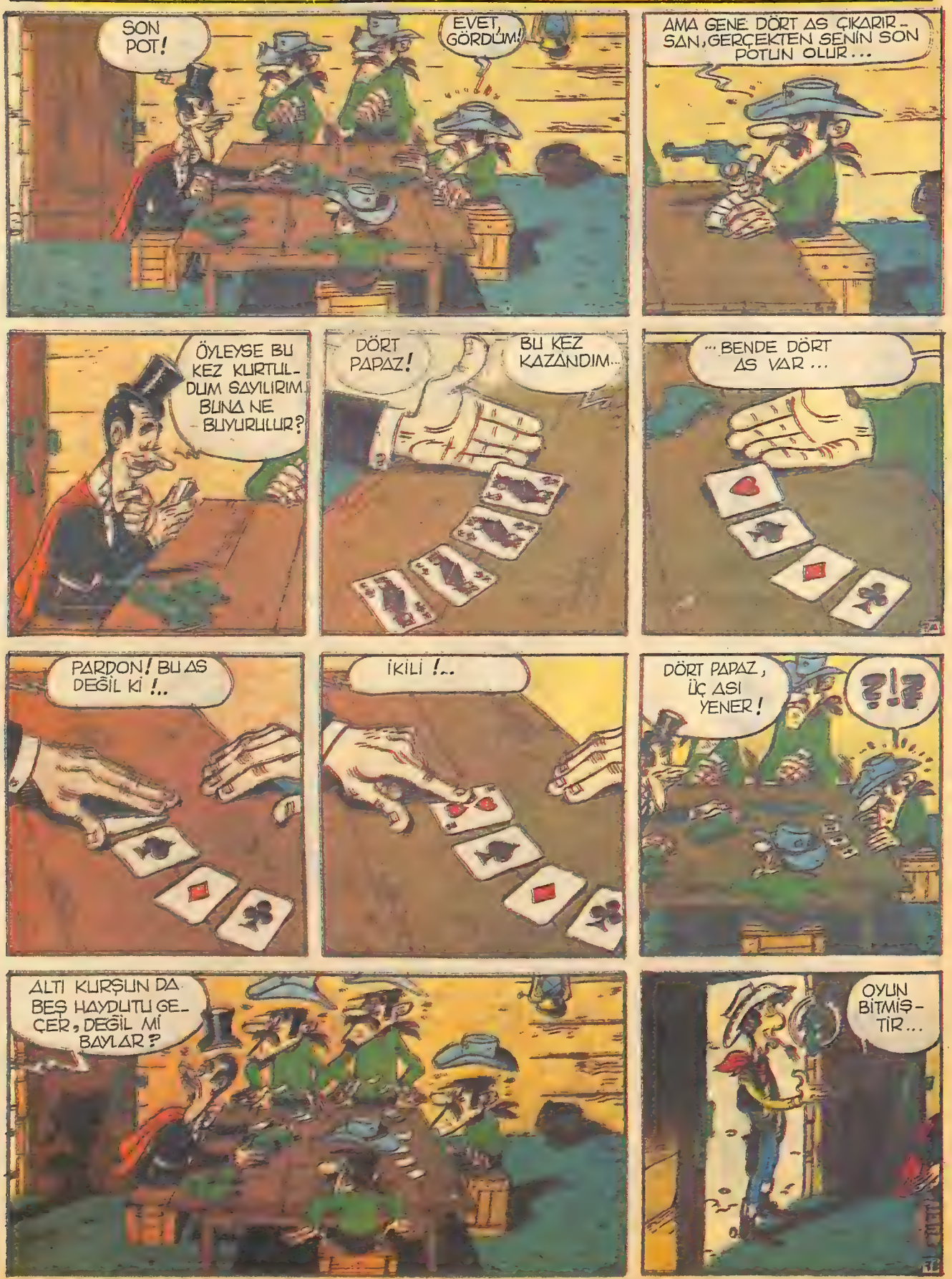

EVET ÇOCUKLAR... ANNENİZ EVDE SİZİ BEKLİYOR.
?!?!?
?!?!?
AH!
ROLLERİ DEĞİŞTİK ŞİMDİ...
İŞTE, YILLARDIR BEKLEDİĞİM AN!
HE HE HE!..
SONUN GELDİ RED KİT!..

KOŞMAYA BAŞLASAN İYİ OLACAK.
NEDEN ONU BIRAKIYORSUN JO?
KAPA ÇENENİ AVAREL!
BİR DAHA DA AÇMA!
BUNU YAPAMAZSIN JO! KİBARCA BİR DAVRANIŞ OLMAZ!
ÇEK ELİNİ KARABRA! ATEŞ EDECEĞİM.
SANA YAKIŞTIRAMAM BUNU!
ÜÇE KADAR SAYIYORUM...
BİR...
İKİ...
PAN!
ÜÇ!..
???
BUNU DA YAKALA BAKALIM!
PAN!
???

BU KADAR GÖSTERİ YETER!
KADABRA! ŞUNLARI BAĞLAMAK İÇİN BİRAZ İP BULSANA!..
ÇOK KOLAY!
YANIMDA HEDİYE PAKETLERİ İÇİN HER ZAMAN BİRAZ İP BULUNDURURUM...
BIRAK ONU JO!
PANI
ISKA GEÇTİ!
?!?!
JO'NUN ŞİLÂHINI BEN BOŞALTIP YERİNE BOŞ KOVAN KOYDUM BAY RED KİT...
ÇÜNKÜ BAŞKA TÜRLÜ KENDİSİYLE İSKAMBİL OYNANMAYACAĞINI BİLİYORUM...
DEMEK HEPSİ BLÖFTÜ!
AMA BENİMKİ BLÖF DEĞİL. BU TABANCADAKİ KURŞUNLAR GERÇEK. İSTERSENİZ BİR DENEYELİM.

İLGİNÇ ÖYKÜLERİYLE BULUŞLAR 4

KONUŞMA MAKİNESİ

İNSANI hayvandan ayıran temel özelliklerden biri de geçmiş olayları yazılı olarak kaydetmesidir. Binlerce yıldan beri, insanlar yazı ile düşüncelerini ifade edebilmişler ve bunları kendilerinden sonra gelenlere aktarabilmişlerdir. Bu arada, ses kayıtının da bu kadar uzun bir zamandan beri kullanıldığını söyleyemeyiz. Sesin başarılı bir biçimde kaydedilmesi ancak son birkaç yüz yıldır olanaklı olmuştur. Fonografı icat eden kişi, Amerikalı mucitler içinde belki de en önemlisi olan Thomas Edison'dur. Bu ünlü bilim adamı bize aynı zamanda elektrik ışığını da armağan eden kişidir.

Edison aynı anda birçok konu üzerinde çalışırdı. Bir yandan telgrafı daha da geliştirmeye çalışırken, bir yandan da Graham Bell'in telefonunu geliştirmeye çalışıyordu. Bunu yaparken, insan sesinin bir öne bir arkaya hareket ettirdiği diaframlar ile özellikle ilgileniyordu. Bu diaframlar sesleri elektrik akımına dönüştürüyordu. Telefon hattının öbür ucundaki diaframlar bu akımları yeniden sese dönüştürüyordu. Bu gün bize bu olay çok olağan gelebilir. Ama o zaman için daha düşünülmesi bile olanaklı değildi.

Bell'in telefonu bir fonografın bütün öğelerine sahipti ama alıcı ve verici arasında gidip gelen sesleri kaydedecek bir aracı eksikti. Bunun için Edison telgraf kaydedici alete benzeyen bir alet geliştirdi. Bu alet, üzerinde noktalar ve çizgiler olan bir tekerlekti. Bundan sonra yapılması gereken, bu iki bulguyu birleştirip, insan sesini kaydeden, saklayan ve daha sonra yeniden ortaya çıkaran aleti bulmaktı.

Edison bunu ancak Bell'in telefonunu geliştirerek elde edebileceğini sanıyordu. Bu yüzden de var gücüyle telefon üzerinde çalışıyordu. Telefonun içindeki diaframları geliştirmekle bu sorunu çözeceğine inanıyordu. Kulakları biraz ağır işittiği için, telefonun alıcısını dinleyerek seslerin titreşimini duyması olanaklı olmuyordu. Bunun için de diaframa küçük bir iğne iliştirerek ve parmağını bu iğneye dayayarak ne kadar hareket olduğunu ölçebiliyordu.Ses yüksek olunca, iğne parmağına batıyordu, ses alçak olunca, iğne parmağına sadece dokunuyordu. Ama o sırada bütün bunların tam olarak ne işe yarayacağını kestiremiyordu. O, bu arada telgraf üzerinde çalışmalarını sürdürüyordu. Telgraftaki yuvarlak kayıt tekerleğinin yerine muma bulanmış kağıt ruloları kullanmayı denedi. Nokta ve çizgilerin daha belirgin olarak gözükmesini sağlamak için de çok ince bakır teller kullanacaktı. Bu arada makinanın hızını da artırdı.

Bir akşam, makinayı son hız çalıştırırken, birdenbire garip sesler duydu. Bu çok uzaktan gelen insan sesine benziyordu. Ama bu makinadan insan seslerinin gelmesi uzak bir olasılıktı, onun için Edison bunun üzerinde pek fazla durmadı.

Aradan bir ay geçtikten sonra, aklına parlak bir fikir geldi. Küçük iğneli diafram ile mumlu kağıtı birleştirerek belki bir şeyler yapabilecekti. Küçük iğneli diaframı yanyana koydu, telgrafta kullandığı türden bir mumlu kağıtı diaframlardan birinin altındaki dar delikten içeri soktu. Ve olanca gücüyle "merhaba" diye bağırdı, bu arada kağıtı titreşen iğnenin altından dışarı çekmeye başladı ve işte, olan olmuştu, kendi "merhaba"sını duyabiliyordu.

Fonografı icat eden Thomas Edison; bize aynı zamanda elektrik ışığını da armağan eden kişidir.

Edison bu yeni bulgusuna Yunanca "ses" ve "yazma" sözcüklerinden oluşan "fonografi" adını verdi.

Edison kendisi bile o sıralarda tam olarak ne bulduğunun farkında değildi. Telgraf şirketlerinin bu bulguyla ilgileneceklerini düşünerek, önce onlara başvurdu. Ama onlardan böyle bir alete gereksinimleri olmadığı yanıtını aldı. Bu idarecilerin yıllar sonra Edison'un bulgusunun nasıl kullanıldığını görmeleri gerekir.

İnsanlığın yararına olan bu gibi icatlar, çoğunlukla ilk ortaya çıktıklarında fazla inandırıcı olmazlar. Ama aradan zaman geçtikçe, insanlar yararlarını gördükçe, yeniliklere yavaş yavaş alışmaya ve kullanmaya başlarlar. Edison'un fonografı da bunlardan biridir.

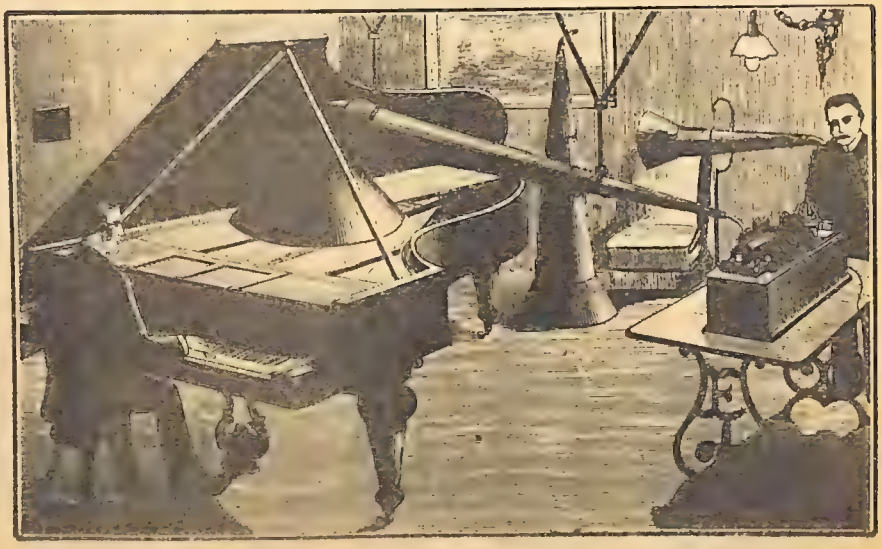

Edison bu yeni bulgusuna Yunanca "ses" ve "yazma" sözcüklerinden oluşan "fonografi" adını verdi.

Okunacak kitaplar

Hazırlayan: Hikmet Altınkaynak

ÜÇÜNCÜ KATTAKİ AT — KORUGAN

Sulhi Dölek

GÜNÜMÜZ yazarlarından olan **Sulhi Dölek**, 1948 yılında **İstanbul**'da doğdu. Deniz Harp Okulu'nu bitirdi. (1969) Bir sure elektronik subayı olarak çalıştı. Amerika'da gemi yapımı ve gemi makineleri dallarında yüksek öğrenim gördü.

Sulhi Dölek yazarlığa kısa hikâyeler yazarak başladı. 1969'da tek perdelik bir oyunla da Yusuf Ziya Ortaç Armağanı'nı kazandı. Böylece bir gülmece dergisi olan Akbaba'nın yazarları arasına girdi. **Milliyet Yayınları** 1974 Roman Yarışmasında **Korugan** adlı eseriyle üçüncülük kazandı. Kültür Bakanlığı 1979 Çocuk Kitapları Yarışması'nda **Yeşil Bayır** romanıyla birincilik ödülünü aldı. **Kiracı** (1982) romanıyla **Madaralı** roman ödülü verildi. **Vidalar** adlı eseriyle Sabahattin Ali Öykü Ödülü'nü kazandı.

ESERLERİ

Korugan (1974), **Yeşil Bayır** (1979), **Gülyüzlü Tarlalar** (1980), **Geç Başlayan Yargılama** (1981), **Üçüncü Kattaki At** (1981), **Kiracı** (1982), **Vidalar** (1983), **Nükte, Fıkra ve Anılarıyla Yusuf Ziya Ortaç** (1984).

EDEBİYATIMIZDAKİ YERİ

SULHİ DÖLEK, edebiyata kısa hikâyeler yazarak başlamıştır. Ardından oyunlar, skeçler yazmış, bunlardan bazıları Türkiye radyolarında seslendirilmiştir. Daha sonra geçtiği roman alanında da başarısını kanıtlamıştır. Hikâye, oyun ve roman alanlarında ödüller kazanmıştır. Son romanı **Kiracı** ile ilk çalışmalarında küçük ölçülerde yer alan gülmece öğesi kendini duyurmaya başlamıştır. Böylece **Sulhi Dölek**, gülmece yazarlığını da birlikte yürüten hikâye, oyun ve roman yazarlarımızdan sayılmaktadır. Bütün bunların yanında **Dölek**, çocuklara yönelik ürünler veren bir yazar olarak da dikkati çekmektedir. Eserlerinde ele aldığı konu sağlamlığı kadar, kullandığı dile gösterdiği özen, anlatımındaki akıcılık, insanı düşündüren,güldüren üslubu onu usta, özgün bir yazar durumuna getiren başlıca özellikleridir.

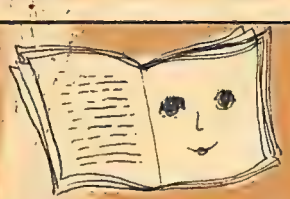

Kitaplarının Konuları

Üçüncü Kattaki At, **Korugan** birer çocuk romanıdır. Her ikisinde de gülmece öğeleri ağır basar. **Korugan** daha geniş kapsamlıdır. Bu yönüyle büyüklere seslenen bir özelliğe de sahiptir. Ama gerçekte "çocuk dünyasının ikiyüzlülükten uzak duyarlığını, büyüklerin dünyasıyla uyuşmazlığını, romanın çocuk kişisi Vedat'ın anlatıcılığıyla" ortaya koymaktadır. İstanbul'da yaşayan yoksul bir ailenin yaşamını esprili, eğlenceli bir şekilde anlatır. **Üçüncü Kattaki At** da tüm özellikleriyle çocuk dünyasını ortaya koyan bir romandır.

SULHİ DÖLEK'ten Bir Örnek:

Neden Kedi Değil de At Besliyorsunuz?

AKILLI küçük okurlarım, Selman beyin düş falan görmediğini biliyorlardı. Üstelik "İyi ama, koskoca bir at evin üçüncü katına nasıl çıkmış? diye sorduklarını görür gibiyim. Bunu elbetteki anlatacağım. Sırası gelince.

Nazlı'nın, yani üçüncü kattaki atın varlığını Selçuk ve Aslı dışında üç çocuk daha biliyordu. Yalçın, Altan ve Oya... Üçü de Selçuk'la Aslı'nın yakın arkadaşıydı. Nazlı'yı daha ilk günlerden tanımışlar ve sevmişlerdi. Ondan kimseye bahsetmeyeceklerine söz vermişler, bu sözlerini de tutmuşlardı.

Yine de, gizleme çabaları boşunaydı. Erdem Sokağı'ndaki sekiz numaralı evin üçüncü katında bir atın yaşadığını bütün mahalle öğrenecekti çok geçmeden.

Kimini üzen, kimini güldüren, kimini de çok şaşırtan olay bir salı günü oldu. Her ayın ilk salısı, Sevim hanımın "gün"üydü. Hani ülkemizin birçok yerinde hanımlar, belirli günlerde bir komşularını topluca ziyarete giderler. Bu toplantılarda çay içilir, çörekler yenir, tatlı tatlı konuşulur. Laf aramızda, biraz da dedikodu yapılır ama, biz işin bu yönüyle ilgilenmiyoruz.

Her neyse... Eylül ayının ilk salı günü, komşu hanımlar Selçuk'ların evinde toplandılar. Daha okullar açılmadığı için, çoğu çocuklarını yanında getirmişti. Yalçın, Altan ve Oya da gelmişlerdi kuşkusuz.

Sevim hanım, konuklarını oturma odasına aldı. Çocukları da yan odaya topladı.

"Burada sessizce oynayın," dedi. çaylarınızla, kurabiyelerinizi az sonra getiririm."

Sevim hanım oturma odasına döndüğünde, öteki hanımlar söyleyişi koyulaştırmışlardı iyice.

"Aman hepinizi ne özledim!" diyordu tombul bir teyze. "Mayıs ayından beri doğru dürüst görüşemiyoruz."

"Eh, yaz aylarında kabul günleri yapılamıyor," dedi bir başkası.

"Tatile gidenler falan oluyor zaten," diye ekledi bir üçüncüsü.

"Demek ki buraya dört aydır gelmemişiz.

"Bayağı uzun zaman."

Dört ayın uzun zaman olduğunu söylüyorlardı ama, gerçekte dört ay insanlar için pek uzun sayılmaz. Atlar sözkonusu olursa, iş değişir.

Diyelim ki, bir yaşını biraz geçmiş bir tayınız var. Dört ay içinde bu hayvancık bir buçuk yaşına gelir ve at sayılabilir. Bir buçuk yaşında bir at hiç de küçük değildir. Düşünün ki, iki yaşında bir at, yarışlarda koşabilir. Tabii yarış atıysa. Eğer değilse, arabaya koşulur. Neyse... Konuyu pek dağıtmasak iyi olacak. Nazlı bu dört ayda epey büyümüştü anlayacağınız.

Konuk hanımların dört ay önceki gelişlerinde, arka taraftaki odasında usluca durmuş ve hiç ses çıkarmamıştı.

Oysa bu sefer öyle olmadı.

Sevim hanım tam ikinci bardak çayları dağıtmıştı ki, arka odada bir gürültü koptu. Kadınlar merakla bakıştılar.

"Önemli bir şey değil," diye onları yatıştırmaya çalıştı Sevim hanım. "Çocuklar bir şeyler devirmiş olmalı. Şimdi bakarım."

Nazlı'nın tepinmeleri, çocukların oynadığı odadan da duyulmuştu. Selçuk'la Aslı, önceden konuştukları gibi yaptılar. Yani Nazlı'nın çıkardığı sesleri bastırabilmek için, ondan daha fazla gürültü etmeye başladılar. İki kardeşin gizlerini bilen Yalçın, Altan ve Oya da onlara katıldı. Ayaklarını yere vuruyor, ellerini çırpıyor, bağıra bağıra şarkı söylüyorlardı.

Öteki çocuklar bütün bu yaygaranın nedenini bulmuyorlardı kuşkusuz. Bunu yeni bir oyun sandılar. Hepsi elinden geldiğince katkıda bulundu gürültüye. Evin içinde kıyamet kopuyordu sanki.

(Üçüncü Kattaki At,)

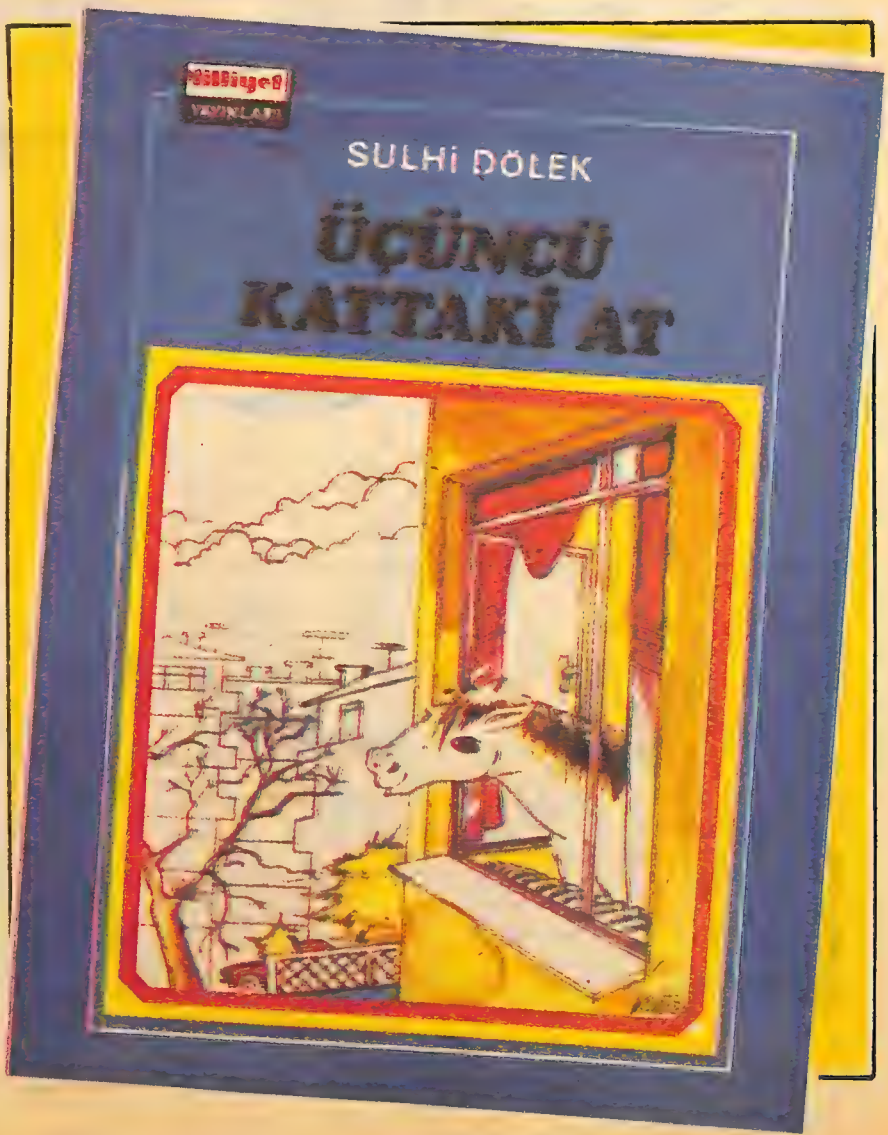

ORMANLAR
KRALI
ROBİN
GLOU
GLUB
GLUB
GLUB
GLUB
GLU
GLUB

Milliyet YAYINLARI

YEŞİL DİZİ
ÇOCUK KİTAPLARI

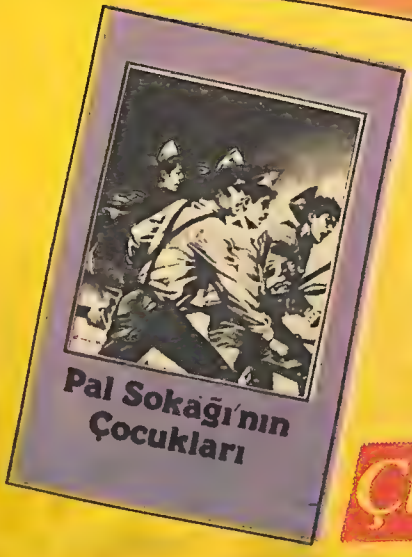

Çıktı

Çıkan Kitaplar:

KARAMBA BARAMBA/Slavko Yanevski
BİZLER BÜYÜYÜNCE/Emin Özdemir
ŞİMDİ OKULLU OLDUM/Mahmut Kıratlı
YÜREKLİ KAPLUMBAĞA/İsmail Sivri
ANADOLU SÖYLENCELERİ/Ali Püsküllüoğlu

GENEL DAĞITIM: MİLLİYET YAYIN A.Ş.

okurdan okura

HAFTANIN ŞİİRİ

BİR EV DÜŞÜNÜYORUM

Bir ev düşünüyorum,
Bir katlı küçük bir ev.
Bahçesinde oynaşan çocuklar,
Çardağında anneler, babalar
düşünüyorum.

Bir ev düşünüyorum
Sıcacık,
Mutluluk dolu,
Sevgi dolu,
Sevgi dolu bir ev.

Bir ev düşünüyorum
Bahçesinde meyve ağaçları,
Renk renk çiçekler
Yemyeşil çimenlerinde koşan
çocuklar düşünüyorum.

Buket ANIK

YAVRULAR VE ANNELER

SORMUŞLAR SERÇEYE
En çok nedir sevdiğin dünyada?
Ağaçtaki yuvamı severim demiş
Tünediğim çiçekli dalları
Su içtiğim ırmakları
Ama ille de
Üstüme kanat geren **ANAMI**

SORMUŞLAR CEYLANA
En çok sevdiğin nedir dünyada?
Yaşadığım ormanı severim demiş
Büyük tepelerdeki özgür koşumu
Gün batarken göl kıyılarını
Ama ille de yemeyip yediren
Kendi üşüyüp beni ısıtan **ANAMI**

SORMUŞLAR ANAYA
En çok sevdiğin nedir dünyada
Eşimi severim, yuvamı severim
Bahçemi kendimi severim.
Mevsimlerin değişimini
Ve ay ışığındaki denizi
Hayat dolu her şeyi
Ama ille de doğurup emzirdiğim
Ninnilerle büyüttüğüm
Canımın bir parçası
YAVRUMU SEVERİM

Erol COŞKUN

FIKRA

OKULCULUĞU NE ŞARTLA OYNARMIŞ?

Birkaç küçük yumurcak toplanmışlar, oyun oynamak istiyorlarmış. O sırada içlerinden biri "Okulculuk oynayalım!" demiş.

Okula yeni başladığı ve bir türlü ısınamadığı için Kaya şunları söylemiş:

"Peki, oynayalım! Ama benim okulda olmadığımı kabul etmek şartıyla."

ONU DA MI ÖĞRETMEN GÖSTERECEK?

Okuldan gelen Özcan'a babası sormuş:

"Bugün ne yaptınız bakalım?"

"Tam iki sayfa yazı yazdık babacığım."

"Peki oğlum, kaç yanlış yaptın iki sayfada?"

"Nereden bileyim babacığım? Öğretmen daha yanlışın nasıl yapılacağını öğretmedi ki..."

ÖĞRETMENİN DE CANI İSTER?

Öğretmen Mehmet Bey, birinci sınıfı okutuyordu.

Birgün derse girince bir öğrencinin elma yediğini gördü. Öğrencilere sordu:

"Çocuklar sınıfta bir şey yenmez değil mi?"

"Yenmez öğretmenim."

Önde oturan Ayşe'ye dönerek:

"Söyle bakalım, neden yenmez?" dedi.

Ayşe:

"Öğretmenin de canı ister..."

Ömür KORKUT

MEKTUP ARKADAŞI

SERHAN KARSÖKEN: 13 yaşındayım ve orta 2. sınıfta okumaktayım. Özel zevklerim pul biriktirmek. şiir yazmak satranç oynamaktır. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Hava lojmanları NO: 23/8 DİYARBAKIR

EDİZ TAKIT: 13 yaşındayım. Orta III'e gidiyorum. Özel zevklerim pul ve para kolleksiyonu yapmak, müzik dinlemek, voleybol ve futbol oynamaktır. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: 50. yıl Ortaokulu 3 H sınıfı No 1360 BOLU

ÖMÜR YARAR: 13 yaşındayım. Özel zevklerim müzik dinlemek, kitap okumak, seyahat etmek ve yüzmektir. Yaşıtlarımla yazışmak için Adres: Çıkrıklar Yokuşu, Şenyurt ap. No 5/14 ULUS/ANKARA

ŞULE KADIOĞLU: 13 yaşındayım. Orta 2'ye gidiyorum. Özel zevklerim arasında bisiklete binmek, müzik dinlemek ve her çeşit kolleksiyon yapmaktır. Yaşıtlarımla yazışmak için Adres: İslam mah. Ahmet Rasim Sok. No 15 BAHÇE/ADANA

ALTUĞ KOLLU: 11 yaşında olup ilkokul 4. sınıfa gitmekteyim. Özel zevklerim pul kolleksiyonu yapmak, bisiklete binmek, yüzmek, futbol oynamaktır. Yaşıtlarımla yazışmak için Adres: Hamzaköy Subay Lojmanları Yamut Ap. 2 GELİBOLU

SİBEL ERGÜH: 12 yaşındayım. Orta I'e gidiyorum. Özel zevklerim spor yapmak, dans etmek, müzik dinlemek ve elişi yapmaktır. Adres Geçit Sifaş İlköğretim okulu GEÇİT KÖYÜ/BURSA

YUSUF AKBAL: Yaşım 13 orta 2'ye gidiyorum. Özel zevklerim arasında kitap okumak, pul biriktirmek sinemaya gitmek ve spor yapmak gelir. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Kanarya Mah. Balıkcın cad. Sarıasma Sok. No 17 Küçükçekmece/İST

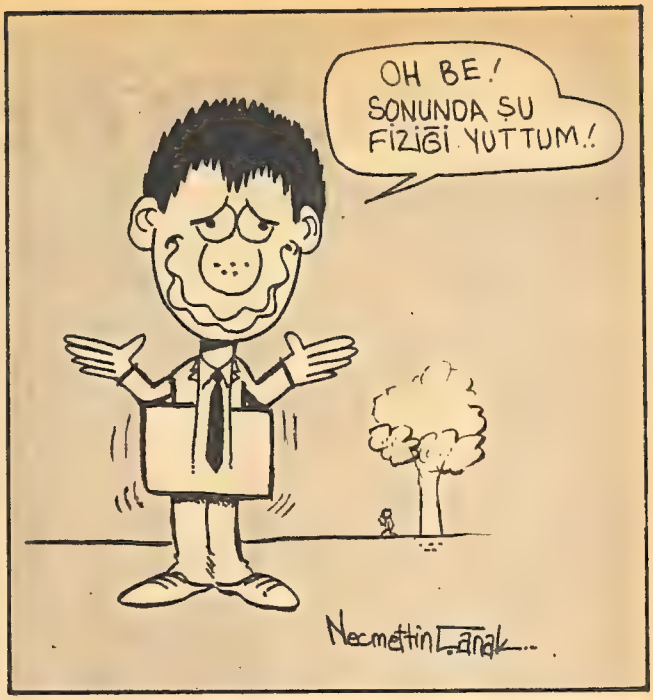

ORMAN

Orman dedim döndü dilim,
Orda olur binbir gülüm,
Doğduğumdan elim kolum,
Değil midir çiçek, ağaç?

Gölgesinde dinlendiğim
Sularında beslendiğim,
Anamdan doğdum beşiğim,
Değil midir şirin orman?

Analar gibi besleyen,
Ülkeleri süsleyen
Bağrından kuşlar seslenen
Değil midir şirin orman?

Ali Rıza YAVUZ

SEFA GELDİNİZ

Sen inci, sen mercan, sen canım elmas,
Gönül sarayına, şeref verdiniz.

Sen lale, sen sümbül, sen gonca gülüm
Cümle çiçeklerim sefa geldiniz.

Sen dudu, sen kumru, sen nazlı bülbül,
İREM BAĞLARINI BİZE VERDİNİZ.

Sen taze, sen palaz, sen körpe kuzu,
Yavru güvercinler sefa geldiniz.

Sen çalgı, sen name, el ele dünya,
Barış ümitleri sefa geldiniz.

Hilmi TAŞTAN

ÖYKÜ

İKİ KUZU

Ahmet sabahleyin koşarak ağıla gitti. Çünkü koyunu doğurmuştu. Ahmet bakınca iki kar gibi beyaz kuzuyu gördü. Yanlarına yaklaşarak başlarını okşadı. Kuzularını çok sevmişti.

Her sabah kuzulara bakar, onların altlarını temizlerdi. Annesi diğer koyunların dağda karınlarını doyurduktan sonra akşamleyin kuzuların anasını ayırıp emzirirdi. Günler böyle geçip gidiyordu.

Aradan bir yıl geçti. İki kuzu da büyümüştü. Artık onları da dağa getirip otlatmaya başladı. Kuzular büyüdükçe birbirini çekemez olmuşlardı. Ahmet bir türlü çare bulamamıştı. Bir gün dağda iken iki kuzu itişirken biri oradaki uçurumdan aşağıya düştü. Ahmet koşarak kuzuya baktı. İki bacağı da kırılmıştı. Koşarak kuzuyu eve getirdi. Yaralı kuzuyu annesinin yanına getirdi. Kardeşi de oradaydı. Çok üzüntülü bir duruşu vardı. Sakat kuzunun yanından kardeşi hiç ayrılmıyordu. Sakat kuzu iyileşince kardeşi sevincinden uçuyordu. Artık ömürleri boyunca hiç kavga etmediler.

Mehmet AŞÇI

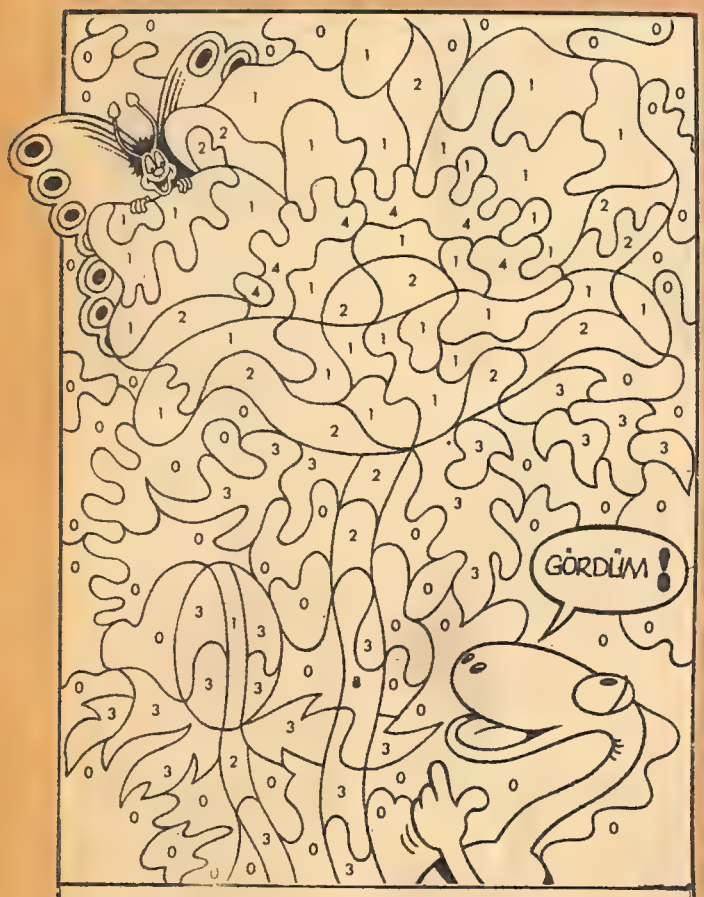

Numaralı yerleri şöyle boyayalım, bakalım ortaya ne çıkacak? 0: Beyaz, 1: Kırmızı, 2: Mavi, 3: Yeşil, 4: Sarı.

RESİM ile GÖLGESİ: Resim ile gölgesi arasındaki farkları bulabilir misiniz?

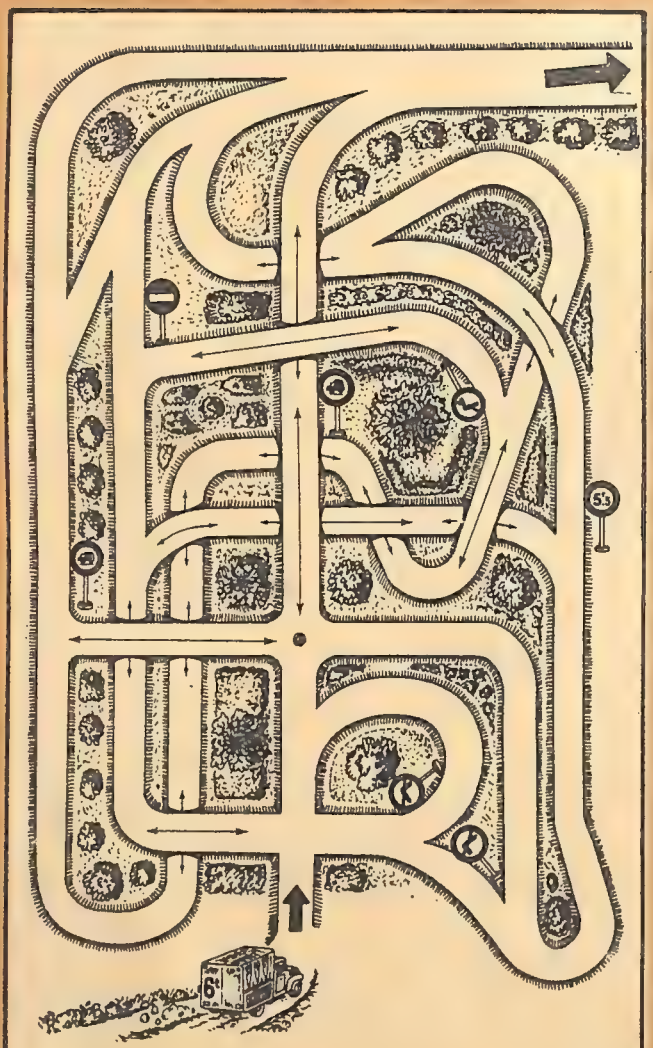

TRAFİK: Trafik işaretlerine uyarak alttan başlayıp üstteki "çıkış"a ulaşabilir misiniz?

GEÇEN SAYININ YANITLARI

7 FARK: 1- Soldaki ağacın dalı. 2- Ortadaki adamın ayakkabısı. 3- Sağ alttaki kumdan kule. 4- Küreğin sapı. 5- Arkadaki dağ. 6- Soldaki adamın giysisinin kolu. 7- Sağdaki adamın başlığının bağı.

SAKLI SÖZCÜKLER: Arnavutluk, Yunanistan, Çekoslavokya, Finlandiya.

HANGİSİ?: 5 numaralı adam.

ORTAK ŞEKİLLER: 1 ile 4'te lamba, 4 ile 2'de kova, 2 ile 5'te şişe, 5 ile 3'te pipo 3 ile 6'da mendil.

Aladdin'in Mırnavı

Sinan Gürdağcık

1

Aladdin
ÇOK ZAMAN ÖNCE DOĞUDA ÇOK GÜZEL, ÇOK BÜYÜK BİR KENT VARDI...
KENT ÇOK ZENGİNDİ... AMA, BURADA YAŞAYAN YOKSUL İNSANLAR DA VARDI... ALADDİN, BÖYLE YOKSUL BİR AİLENİN TEK ÇOCUĞUYDU...
PAS VER! PAS VER!
PAS VERMEM KENDİM GİRERİM OĞLUM!
ŞU SUTUN GÜZELLİĞİNE BAK!
PAT!
AYY!
KÜT!
OV!
ALADDİN DENEN HAYLAZIN BİRİDİR BU MUTLAKA!

ALIN ŞU TOPUNUZLU DA BAŞKA YERDE OYNAYIN!
ŞANGIR!
ÇÖMLEKLERİM!.. ÇÖMLEKLERİM ÇATLADI!
BEN ŞİMDİ O ALADDİN'E GÖSTERİRİM GÜNÜNÜ... BURAMA GELDİ ARTIK HAYLAZLIKLARI!
GEL BURAYA İŞE YARAMAZ ÇOCUK!
ADAM OLMAYACAK MISIN SEN?!
BEN ADAM OLMAYACAĞIM... BEN, "PLATİNİ" OLUP FENERSARAYA TRANSFER OLACAĞIM!.. HA! HA!
OOPS!
İŞTE ŞİMDİ KAPANA KISILDIN... ELİME GEÇİRDİM SENİ SONUNDA...
EVVAH!

BİR DAKİKA BAYIM... BU ÇOCUK SİZE NE YAPTI ?
ÜÇ ALTINLIK ÇÖMLEĞİMİ KIRDI... NEDEN SORDUNUZ ?
ZARARINI ÖDEYECEĞİM DE ONDAN... AL ÜÇ ALTINI...
BU HAYLAZ ÇOCUK İÇİN ÜÇ ALTIN HA ?.. ÇILDIRMIŞ OLMALISINIZ BAYIM... AMA, BENİM İÇİN HAVA HOŞ !..
DELİ Mİ NE ? AMA, BANA NE ?
ADAM HAKLI BAYIM... BUNU NEDEN YAPTINIZ ANLAMADIM ?
SENİN ADIN ALADDİN DEĞİL Mİ ?
EVET, N'OLMUŞ ?
NE Mİ OLMUŞ BEN SENİN AMCANIM, OĞLUM !..
AMCAM MI ?
TABİİ YA... TA AFRİKA'DAN GELDİM, SENİ BULMAK İÇİN...
BABANIN ÖLDÜĞÜNÜ, SİZİN ANNENLE GÜÇ DURUMDA OLDUĞUNUZU ÖĞRENİNCE YOLA ÇIKTIM HEMEN...
YAHU, BABAM BANA BİR KARDEŞİ OLDUĞUNDAN HİÇ SÖZ ETMEMİŞTİ... BU ADAMDAN KUŞKULANDIM, BEN.
BUNDAN SONRA HAYLAZLIĞA PAYDOS... SANA YARDIM EDECEĞİM... SANA GÜZEL BİR DÜKKÂN AÇARIZ... İLK OLARAK DA ÜZERİNE YENİ GİYSİLER ALALIM... HAYDİ !..
YAŞŞA !.. ÖZ BE ÖZ AMCAM BENİM !

Bir Gökyüzü Az Gelir

Hasan MERCAN'ın Romanı

KASABAYA GİRİŞ

GECENİN kararmaya yüz tuttuğunu belli eden elektrik direklerindeki lâmbalarda göz gezdirdi Mümin. Köy camilerinin minarelerinde Ramazanları yatsıya kadar yanan kandillere benzetti ilkin, sonra da "bunlar yere de ışık veriyorlarmış, kandillerse sadece göğü ışıklandırırlar!" diye düşündü. Kendine gelerek, artık kasabaya vardıklarına kesinlikle inanmış oldu.

"Geldik galiba Eşo, geldik değil mi!" dedi.

"He ya, kasaba dediğimiz burası işte!" dedi Eşo, soluklanarak. Epey yorulduğu belliydi yaşlı adamın. Mümin gördüklerinden olacak, ayaklarının titremesini yorgunluktan,bel kemiğinin ayakbileklerine kadar sızlamasını çoktan unutmuştu bile.

He ya, çocuk hepsi, sen yaşta, sen boyda hepsi. Şaştın mı yoksa?

Taşköprü'nün oraya vardıklarında, gökte tek tük parıldayan yıldızların, buluttan yeni çıkmış ay çevresinde, köy çocuklarının dediği gibi saklambaç oynamaya başladıklarını farketmişti Mümin.

"Akşam olmuş Eşo, biz Reşat'ı nasıl buluruz şimdi?" dedi Mümin, merak ederek.

"Buluruz, meraklanma sen!" dedi Eşo ve Taşköprü'ye doğru yürüdü. "Beş altı yüzyıllık olmalı şu köprü yavrum!" dedi ve anlatmayı sürdürdü: "Gençliğimde, babamla sık sık gelirdik Rado'ya, gelir ve de pazar yerinde oyalanırdık, pek çok dostu olan babam, bana yemek yedirtirdi burada, pasta alırdı. Bir keresinde siyah rugan ayakkabı da almıştı, hiç unutmam..."

Köprüyü geçtiklerinde, bol ışıklı alanda bir öbek çocuğun,

"**Buğday dedim mi çıkın!**"

"**Arpa dedim mi, saklanın!**" diyerek saklambaç oynadıklarını gördü Mümin. Kent çocuklarını değişik buldu!

"Bunlar çocuk m'ola Eşo?" diye sordu elinde olmadan, şaşkınlığını gizleyemeden.

"He ya, çocuk hepsi, sen yaşta, sen boyda hepsi. Şaştın mı yoksa? Haklısın ama bunlar da köy çocuklarına benzerler, yumurtanın yumurtaya benzerliği gibi tıpkı. Ne var ki giyim kuşamları değişik olur bunların. Huyları, istekleri, oyunları birdir, üzülme sen...."

Mümin, adımlarını sıklaştırdı Eşo'ya:

"Reşat'ın evi uzakta mı olur Eşo?" diye sordu.

"Bilmem ama buluruz. " dedi Eşo.

"Ye yaşamıyorsa, ya ölmüşse Eşo, neyleriz?"

"Ölmez o canım, yiğittir, yenmiştir ölümü herhal..." dedi Eşo, yüzünü oğlana çevirerek. "O sana öyle bir güzelce bakacak, seni öyle bir insan edecek ki, deme gitsin!"

Çarşı Alanı'nın en büyük mağazasının ışıklı camları önünde durdular. Eşo, gelen geçenden Reşat'ı soracak, evinin yerini öğrenecekti.

Mümin, camlardan görünenleri seyre daldı, fırsattan yararlanarak. Başladı gözleriyle seçip ayırmaya: palto, gömlek, bere, potin...

Eşo'nun bir adamla kısa süre konuştuğunu,sonra da adım adım uzaklaştığını farketmemişti Mümin. Başını döndürüp.

"Bana Reşat böylelerini satın alır mı?" diye sorduğunda, sözlerinin boşa gittiğini, Eşo'nun ilerdeki dörtyol ağzına doğru ilerlediğini gördü. Koşarak yürüdü, yetişti.

"Kasabayı şimdiden sevdim Eşo!" dedi.

"Seni burası adam edecek, adammmm!" dedi Eşo. Dörtyol ağzından sağa saptılar. Saklambaç oynayan çocukların sesleri hâlâ duyuluyordu.

Devamı 32. sayfada

Resimler: Şahin ERKOÇAK

"Akşam olmuş Eşo, biz Reşat'ı nasıl buluruz şimdi?" dedi Mümin merak ederek.

Mümin'in ise umutlanmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden.

Bir Gökyüzü Az Gelir

Hasan MERCAN'ın Romanı

Başlarafı 31. sayfada

REŞAT'IN SEVİNCİ

BRE koca adam, sen misin yahu?"

"Yiğitim benim!"

Eski dostlar kucaklaştılar. Mümin'se yüzü tıraşlı, siyah gözlü, güleç yüzlü, sevecen, orta boylu, şişmanca Reşat'ı süzüyordu.

Çayhanedeki bu buluşma Mümin için yaşamsal önem taşıyordu. Eşo inançlıydı bu işte. Mümin'in ise umutlanmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden. Önündeki gazozu zaman zaman yudumluyor, bazan da iki adamın konuşmasını kaçırmamak için kulak misafiri olmaya çalışıyordu.

"Hala mı o alçağın yanındasın be Eşo?"

"Bana olan olmuş bir kere Reşo. Oldu da bitti, zamanında davranamadın, baba enaneti işte. Biz yörüğüz, bilirsin bir kere söz verdik mi dönmeyiz. De bakalım senden ne haber?"

"İyiyim Eşo, rahatım. Emekliliğim var, iki odalı bir evim var. İnsanlara karışabilmek, onlardan uzak düşmemek için eski zanaatımı, yani badanacılığı sürdürüyorum. Yaşıyorum senin anlıyacağın."

Reşo, bunları söyledikten sonra, gözleriyle sordu: "Bu kim ola, senin mi yoksa?" Eşo, bakışıyla "hayır! " gibisinden bir yanıt vermeyi istedi ilkin, vazgeçti; işi açıklamanın, çocukla ilgili konuyu deşmenin zamanı gelmişti:

"Adı Mümin. Ali Ağa besleme olarak almıştı, ama sevecen karısı öldü, o alçak da bir dul kadını oğluyla birlikte evine getirdi, durum değişti, çocuğun dünyası... anlıyorsun değil mi, anlıyorsun Reşo?"

"Anladım!" dedi Reşo. Kalktı, garsona hesabı ödedi. "Yürüyün bize gidelim"

Üstelik, ana babası senin yolundan, yani savaş ekmeği yiyenlerden. Kıymışlar onlara da.

Kalktılar, çıktılar, evin yolunu tuttular.

Çocuğu kanapeye yerleştirip battaniyeyle örttükten saçını okşayıp,

"Her şey güzel olacak, meraklanma sen!" dedikten sonra, Eşo'nun bağdaş kurduğu mindere yürüdü Reşo.

"Ben de mi kalmalı çocuk?" diye sordu Eşo'ya.

"Sende!" dedi Eşo "başka bir çıkar yol yoktu. Ali Ağa'yı bilirsin, alçağın teki. Dahası, şu yavrucağa gönlüm ısındı bir kere..."

Demesiyle kalkması, çocuğun uyuyup uyumadığını yoklaması bir oldu Eşo'nun. Mışıl mışıl uyuduğuna inanarak (oysa Mümin, uyuyormuş gibi yapıyor, başını battaniyenin içine sokmuş, öylece dinliyordu meraktan) adama yanaştı, konuşmasına devam etti: "Üstelik, ana babası senin yolundan, yani savaş ekmeği yiyenlerden. Kıymışlar onlara da, çocuğu bir hendekte bulmuşlar. Dayısı el ayak olmuş olabildiği kadarıyle, sonra da Ali Ağa'ya besleme olarak verildi, ama durumu kötü senin anlıyacağın..."

Eşo'ya el salladılar. Mümin anımsayıp seslendi; "Yelime iyi bak, Eşo! Onu özenle büyüt!"

"Kalsın öyleyse, benimle yaşasın!" dedi Reşo, "Ne ki ben onu badanacı değil, adam edeceğim, okula yazdıracağım, adam edeceğim onu Eşo, tasalanma sen..."

"Bilmiştim zaten, Reşo, inanmıştım buna ben!"

Mümin, ancak Reşo'nun "adam edeceğim"ini duyduktan sonra kendini uykuya bırakmıştı rahatça, dudaklarından gülümsemesini eksiltmeden.

Sabah olduğunda Eşo'yla Mümin kucaklaştılar,

"Beni utandırma, anlaştık mı?" dedi Eşo.

"Sen hiç tasalanma Eşo!" dedi Mümin, "ara sıra uğramaya beni ziyaret etmeye çalış, e mi?"

"Reşo'dan mutlu haberlerini alır almaz mutlaka gelirim yavrum!"

Reşo yanlarına yaklaştı,

"Git güle güle, dostum!" dedi Eşo'ya, kucakladı arkadaşını.

"Her şey sana emanet Reşo!"

"Beni bilirsin beni, bilirsin değil mi Eşo?"

"Adım gibi!"

Eşo'ya el salladılar. Mümin anımsayıp seslendi:

"Yelime iyi bak, Eşo! Onu özenle büyüt!"

Eşo'nun gözleri nemliydi, başını döndürüp ağladığını göstermek istemedi. Bu yüzden de ardına dönmeden, sağ elini "olur, meraklanma" anlamına kaldırdı, salladı, sonra da sokağın soluna sapıp görünmez oldu.

Sürecek

AFACANLAR 9

TOPUZ! YAŞIYORSUN DEMEK! BU GÜN ÖMRÜMÜN EN GÜZEL GÜNÜ!
AMA BURAYA NASIL GELDİN?
ÇOK KOLAY.. KAYIKLA!
ŞU KIRMIZI KAYIK, SENİN Mİ?
HAYIR. ONUNLA GELMEYECEKTİM. AMA BİRİSİ BEYAZ KAYIĞI GÖTÜRÜNCE, BAŞKA ÇAREM YOKTU...
?
AMA O KAYIKLA BİZ GELDİK!..
EMİN MİSİNİZ? HANİ ŞU YERALTI GEÇİDİNİN AĞZINA BAĞLI OLAN?..
EVET, BİZ DE ORADAN ÇIKTIK.
SİZE BAŞINDAN ANLATMAYA BAŞLASAM İYİ OLACAK. ÖNCE ÜZERİNDE YATTIĞIM BİR KAYA DEVRİLDİ VE BEN BİR DELİKTEN AŞAĞIYA DÜŞTÜM.
KAHKAHA SESİ ÇIKARAN FİZİKSEL OLAYIN BAŞKA BİR SONUCU OLSA GEREK.
BİLMİYORUM SİZ BANA BİLDİKLERİNİZİ DAHA SONRA AÇIKLARSINIZ. YOKSA İYİCE KARIŞTIRIRIM NEYSE, DAHA SONRA YERALTI MAĞARALARINDA DÜŞE KALKA YÜRÜMEYE BAŞLADIM. SON DÜŞÜŞÜMDE BİR BACADAN İÇERİ PALDIR KÜLDÜR İNDİM...
BEN KÖREBE OYNAMIYORUM ARKADAŞ! HEM KARANLIK, HEM DE ZEMİN DÜZ DEĞİL!
AMA BURASI AYDINLIK. BİR YERDEN GÜNIŞIĞI GELİYOR..

AFACANLAR

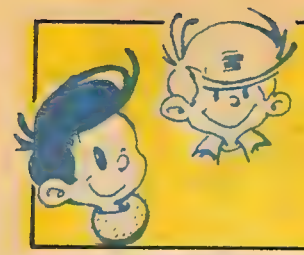

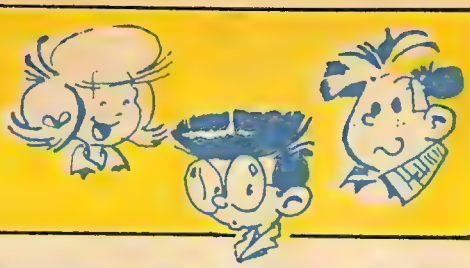

AH, KURTULDUM SONUNDA...

HA, GAYRET! BİRAZ SONRA ÇIKABİLECEĞİM...
AMA, NEREYE ÇIKTIM BEN?

BURASI BİR GÖL!
?!

ÖBÜR YANDA UYGARLIK BELİRTİLERİ GÖRÜYORUM YANİ YİYECEK!
KARNIM AÇLIKTAN ZİL DEĞİL, CAN ÇALIYOR.

BU KAYIK BENİ DAHA ÇABUK GÖTÜRÜR KÖYLÜLER, SANIRIM ÖMÜRLERİNDE BU KADAR AÇ BİR KURT BİLE GÖRMEMİŞLERDİR.
HER ŞEYDEN ÜÇ PORSİYON YİYECEĞİM.

KIYIYA VARDIM BİLE. AMMA GÜÇLÜYMÜŞÜM. HİÇBİR SORUN ÇIKMADI BU KEZ, HAYRET!

DOĞRU SOFRAYA!..

AMA ŞEY...

ARKADAŞLARIMDAN HİÇBİR HABER YOK. MERAKTAN ÖLMÜŞLERDİR.

ŞİMDİ ONLARI BU DURUMDA BIRAKAMAM...

GERİ DÖNMELİYİM, HER NE KADAR LOKANTADAN, YANİ KOCA BİR TAŞ ÇORBA, KIZARMIŞ TAVUK PİLAVDAN YİRMİ METRE UZAKTAYIM... AMA ARKADAŞLIK HERŞEYDEN ÖNCE GELİR.

AFACANLAR

SAKIN ONLAR DA ÇUKURA DÜŞMÜŞ OLMASIN? ONLAR BENİM GİBİ KOF DA OLMADIĞI İÇİN BİR YANLARI RAHATÇA KIRILABİLİR.

İŞTE ÇIKTIĞIM YERE GELDİM. AMA?
GÖZLERİME İNANAMIYORUM.

BURADA İKİ KAYIK VAR. BİRİ YOKOLMUŞ. BU HİÇ HOŞUMA GİTMEDİ.

ÇOK TUHAF VE ŞAŞIRTICI. GENE Mİ HAYALET MASALI BAŞLIYOR YOKSA?
İKİ KAYIKTAN BİRİ YOK OLUYOR.

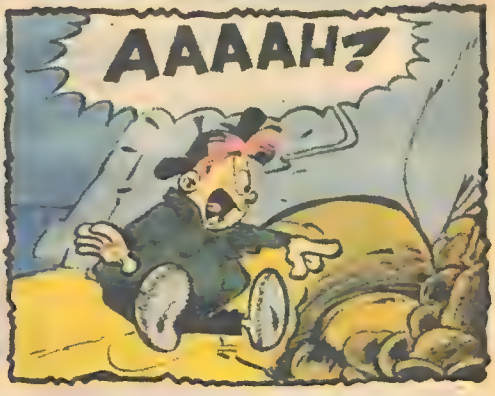
AAAAH?

ÇIKTIĞIM DELİĞİ, BİRİSİ TAŞLARLA KAPAMIŞ! BESBELLİ BENİ KORKUTMAK İSTİYORLAR!..
OLAMAZ! HAYIR!

DAHA FAZLA KALAMADIM VE KAYIĞA ATLADIĞIM GİBİ GÖLÜ GEÇİP BURAYA GELDİM. ZATEN DİZLERİMDE DE FAZLA DERMAN KALMAMIŞTI.
ANLAŞILDI!

DÜŞÜNELİM BAKALIM. TOPUZ İLK KAYIKLA GİTTİ. O ANDA KİMSE YOKTU. VE GEÇİDİN AĞZI AÇIKTI...

BİZ İÇERİDEYKEN IŞIĞI GÖRÜP DIŞARI ÇIKTIK. BU ARADA İKİNCİ KAYIK DIŞARIDA İDİ... BELKİ, ALAN KİŞİ BU ARADA KAYIĞI GERİ GETİRMİŞTİ...

KAYIĞI ÇALAN HIRSIZ, TOPUZ'UN GERİ GELDİĞİNİ GÖRÜNCE, KORKUP DAHA SONRA GETİRMİŞ OLAMAZ MI?
HEMEN VARSAYIMLARA GİRME!

AFACANLAR

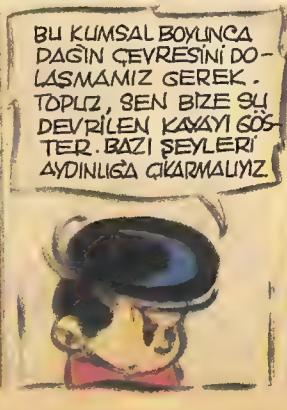

Sürecek

Dünyanın Dört Bucağından

BURMA

(Birmanya)

GENÇ ve güzel bir kızdı, kalabalık Rangun caddesinde ince belini kıvırarak bana doğru gelirken Doğuluya özgü bir haylazlıkla gözleri parlıyordu. "Burma'ya hoşgeldiniz, mutlu noeller", der demez elindeki bir tas suyu başımdan aşağıya boşaltmıştı. Doğrusunu isterseniz pek şaşırmamıştım. Güneydoğu Asya'nın bu en büyük ülkesinde geleneksel "Su Festivali" sürüyordu. Üç gündür yaklaşık 35 milyon Burmalı, eskinin tüm kötülüklerinden arınmak için birbirlerinin üzerine su atarak Yeni Yıl'a hazırlanmaktaydılar. Mandalay'dan yola çıktığımdan beri hemen her köy ve kasabada yangın hortumundan kovaya değin kimbilir kaç kez başımdan aşağıya ıslanmıştım, ne var ki her şey kötülüklerden arınma uğrunaydı.

Ülkeyi kasıp kavuran 60 derece sıcaklığa karşın adeta muson yağmurları etkisini yapan bu geleneksel festival, bir süre sonra yerini gerçek muson yağmurlarına bırakacaktı. Artık su taşkınlarından korunmanın yanı sıra, binlerce dönümlük arazilere pirinç ekimi başlıyordu.

Burma'ya daha önce 5 kez gelmiş ve bu olaylara tanık olmuştum, nerelere gitmem gerektiğini biliyordum. Önce, Başkent Ragun üzerinde ikinci bir güneş gibi parlayan 300 metre yüksekliğindeki Shwe Dagon Pagoda tapınağına yöneldim. Çevresini kuşatan ışınsal mimari öğeler, 90 milyon dolar değerindeki som altınla kaplanmıştı. Ana kubbenin tepe kısmı ise 4300 adet elmas ve diğer değerli taşlarla bezenmişti. Bu kutsal tapınak 2500 yıldır Budist inancı paylaşan insanların uğrak yeri olmuştu.

Daha önce İngiltere'nin sömürgesi olan Burma, 1948'de bağımsızlığını kazanmıştı. Tarih öncesi çağlardan beri bir yerleşim yeri olan Burma'da, Avrupa daha Ortaçağ'ı yaşarken, bir imparatorluk kurulmuştu. Birçok kesimleri ormanla kaplı olup fil, kaplan, gergedan gibi hayvanlar yaşamaktadır.

Regu'ya gittiğimde Shwethalyaung denen, arkasına yaslanmış, mağrur bir şekilde oturan Buda'yı ziyaret ettim. 100 metre yüksekliğindeki bu dev heykel, yabancıların en çok ilgisini çeken yerlerden biriydi: 5 metrelik burnu üzerinde cıvıldaşan serçeler taştan heykele bir canlılık katıyorlardı.

Sokaklar sincap gibi koşuşan çocuklarla doluydu; yüzlerini "thanaka" denen ağaç kabuğu tozundan yapılmış pudralarla bezemişlerdi. Yanına aldığım ufak bir karpuzu bu çocuklardan ikisiyle paylaştım, o kadar mutlu oldular ki ceplerine doldurdukları şekerlerden verdiler karşılığında. Genç bir annenin sunduğu puroyu yaktığımda şaşırdım: Sanki tutuşan bir bacadan çıkan alevleri andırıyordu; tütün yaprakları öylesine gelişigüzel sarılmıştı...

1 saatliğine kiraladığım bir jiple biraz ilerdeki köye doğru gittim. U.Aung Kyaing adlı bir çiftçi devletten ödünç aldığı 1.000.- Dolarla, 90 metre derinliğinde bir kuyu açmış olduğunu ve suyu yukarıya çekmek için de bir moto-pomp aldığını söylüyordu. Kuru geçen mevsimde mısır,

»

Burmalı bir gemi işçisi dinsel bir törende...

kırmızı biber ve domates yetiştirmesine olanak veren bu kuyu sayesinde, borcunu bir yıl içinde ödeyip üç çocuğunu okula gönderebilmişti. Fakat

Burmalı mühendisler artık büyük barajlara gereksinim olduğunu, açılan kuyuların ekili arazinin ancak % 50'sine yettiğini söylemektedirler. Sulama yapabilen ekili arazilerden yalnızca %15'inde çifte ürün almak mümkün olmaktadır.

Burma, dünya tik ağacı kerestesinin %80'ini elinde bulundurmaktadır. Gemi inşasında kullanılan tik ağacı kerestesinin tonu 160 Dolardan fazladır. Yılda 540.000 ton kesilen tik ağacı ülkenin en önemli endüstri ürünlerinden biridir. Kesim ve taşımanın modern tarım makineleriyle yapılabilmesi için milyonlarca dolarlık yatırım yapılmasına karşın, kesilen ağaçların yerine yenilerinin dikilmesinin çok yavaş olması, ülkenin yakın bir gelecekte bu iş kolunu kaybedeceğini göstermektedir.

Budist manastırları ve tapınakları başkent **Rangun**'a kutsal kent görünümü vermektedir. Fakat **Rangun**, aynı zamanda karaborsa ve taklit malların çok sayıda bulunduğu bir karapazar kentidir. Öyleki BMW, Ferrari, Porsche gibi ünlü markaları birçok malın üzerinde etiketli görebilirsiniz. Plastik oyuncaklar ve ucuz saatlerden dikiş makinelerine değin ne ararsanız bulmak olası. Tabii böyle bir karapazar ticareti ciddi sorunları da beraberinde getiriyor. Birçok dükkanlarda antibiyotik ve bazı uyuşturucu ilaçlar satılmakta, halk sıtma, dizanteri gibi ölümle sonuçlanabilen salgın hastalıklara karşı bu ilaçlara reçetesiz sahip olabilmektedir. Elbette amaç dışı kullanımın sağlıksız gelişmeyi ne denli olumsuz etkilediği de, apaçık ortadadır.

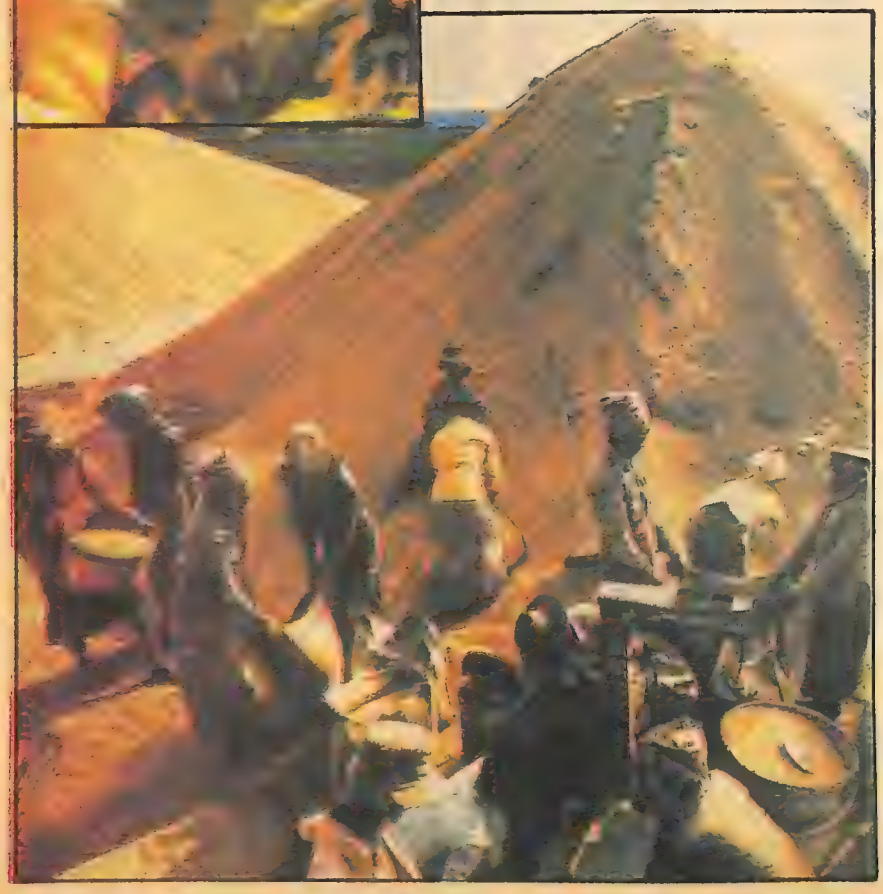

Burmalı köylüler ürünlerini toplayıp pazara götürüyorlar.

Rahip adayı çocuklar için üyeliğe kabul töreni yaşamlarının en önemli olayıdır.

Rahip adayı çocuklar için üyeliğe kabul töreni yaşamlarının en önemli olayıdır. Törenden sonra saçları tıraş edilir ve cüppeleri verilir. Saçları kazınmış rahip adayı çocuklar birkaç hafta ya da ay sonra normal yaşantılarına dönerler.

Mandalay'ın güneyinde yer alan **Amarapura**'da, **Kral Bodawpaya** muhteşem bir kent inşa etmişti. Amarapura, Burma'daki uygarlık merkezlerinin belki en eskisi. **Tuang Lay** manastırında karşılaştığım keşiş **Zawta**, bu topraklarda binlerce yıl önce yaşamış atalarının kanını taşıdığını söylediğinde, sanki o günleri yaşıyor gibiydi. Birkaç yıl önce yeni bir ev inşa etmek için kazdığı temelde İ.Ö.1 yy ile İ.S. 3. yy arasına tarihlenen bazı buluntular ele geçirmiş: Ağaçtan oyma bir insan başı (yaklaşık 2 cm. büyüklüğünde) üzerinde bereket tanrıçasının ve bir lotus çiçeğinin olduğu kabaca işlenmiş taş bir blok vb... Aynı yerde yapılan sistemli kazılar sonucunda ise iskelet keramik kaplar, taş yüzükler ve kemik aletler ortaya çıkarılmış. **Zawta**, bu buluntuların Burma kültürünün kuzeyden gelen insanlarca meydana getirildiği teorisini çürüttüğünü kendi kültürlerinin çok eskiye dayandığını inandıklarını söylüyor. "Son zamanlara değin 8. yy Pyu dönemine ait buluntulardan başka bir şey yoktu elimizde, oysa şimdi ele geçen buluntular kültürümüzün gerçek köklerini umutla aramamızı sağlayacaktır."

AZ SONRA VINCI'NİN UÇUNA YERLEŞTİRİLEN BİR FIÇI YAVAŞÇA YÜKSELMEYE BAŞLADI...

?

ACABA NE YAPMAK İSTEDİĞİMİZİ ANLADI MI?

ŞU ANDA TAM KARŞISINDA OLMALIYIM.

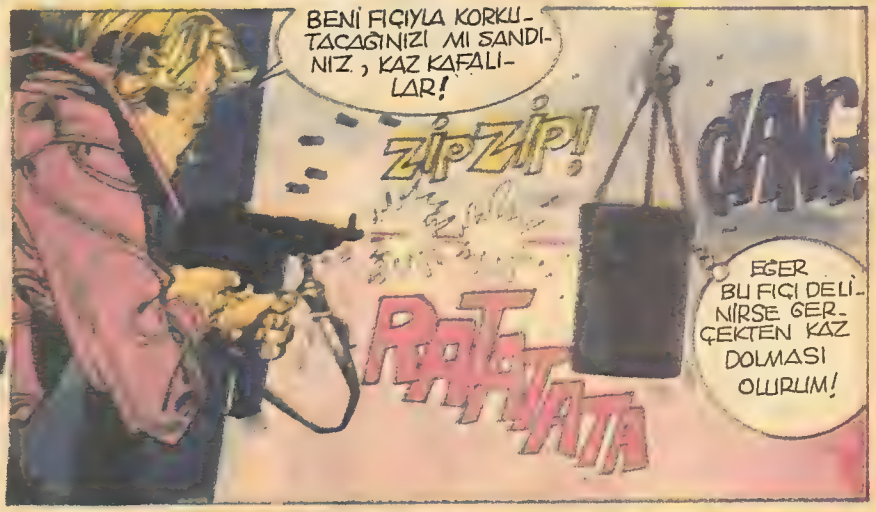
BENİ FIÇIYLA KORKUTACAĞINIZI MI SANDINIZ, KAZ KAFALILAR!
ZİPZİP!
RATATATA
EĞER BU FIÇI DELİNİRSE GERÇEKTEN KAZ DOLMASI OLURUM!

EN İYİSİ BİR AN ÖNCE DIŞARI ÇIKMALI...

SON KEZ SÖYLÜYORUM, TESLİM OL!
BANG!
BANG!

ZİP
ZİNG

HALA POSTUMU KURTARACAK ZAMANIM VAR.
BANG BANG!
ÇLİK!
SİLÂH TUTUKLUK YAPTI. TAM SIRASIYDI. BİR DE OTOMATİK DİYORLAR BUNA...
CLANK
HAYDİ BAKALIM MÜFETTİŞ, SON DUANI YAP.
?
FLOP!
ÇOK MU ŞAŞIRDIN ALEN? AMA SU SİLÂHINI BAŞKA YÖNE ÇEVİR. BU OTOMATİK TABANCALARIN SAĞI SOLU BELLİ OLMAZ!
ŞAŞIRMADIM, TERSİNE SEVİNDİM, KONT!
BENİ YAKALAYAMIYACAKSINIZ!
ÖLÜRÜM DAHA İYİ!

AA! DELİRMİŞ BU! GERÇEKTEN ATLADI!
SÖYLEYİN KAÇ POLİS VURDUM?
DİNLEYİN... YENİ ELDORADO... BAY POL...
HAPİSTE YAŞAMAKTANSA ÖLMEYİ YEĞLEDİ.
ŞAİRİN DEDİĞİ GİBİ.. MEZARINI TAŞTAN OYUN... ÜSTÜNE TOPRAK KOYUN...
SAĞOLUN KONT... SİZ OLMASAYDINIZ ÖLMÜŞTÜM ÇOKTAN...
SİZİN YAŞINIZDA BU CESARET, DOĞRUSU HAYRET!
GENE GÖRÜŞELİM DOSTUM...
ACABA ÖLÜRKEN, NEDEN "YENİ ELDORADO BAY POL" DEDİ ACABA? SİZ NE DERSİNİZ?
BELKİ DE VİCDANINI TEMİZLEMEK İÇİN BİZE İPUCU VERMEK İSTEDİ. BAK BUNU ALEN'E SÖYLEMEYİ UNUTTUM. NEYSE, BİZ KENDİ İŞİMİZE BAKALIM...
AV BAŞLAMIŞTIR BAYLAR, KURT'UN KÜL TABLASINDA BULDUĞU ŞU KAĞIT PARÇALARINA BİR GÖZ ATMAK İSTİYORUM.

BU ARADA MİLTİMİLYONER'İN MALİKANESİNDE BİLGİSAYARLA DONANMIŞ KUMANDA ODASINDA...
CLİK!
ZZZZ...
PARİS'TEN NE HABER MARSEL?
HER ŞEY YOLUNDA BAY POL!
FAVORİ COKEYİN KIZINI REHİN ALDIK. EĞER YARIŞI KAYBEDERSE SERBEST BIRAKACAĞIZ.
ÇOK İYİ MARSEL. GELECEK HAFTA AYNI GÜN VE SAATTE SENİ GENE ARAYACAĞIM..
ŞİMDİ DE HAMBURG'A BAKALIM!
CLİK
SİZDE NE VAR, NE YOK ROSMAN?
EMRETTİĞİNİZ GİBİ BAY POL...
FAVORİNİN KAYBETMEKTEN BAŞKA YOLU YOK...
AFERİN ROSMAN!
BURASI MİLANO. BEN SAKARONİ. PARİS'TEKİ ALTILI GANYANI CEBİNİZDE SAYIN!
ÇOK GÜZEL SAKARONİ!.. ARİVEDERÇİ!
OH, BUGÜN DE BİRKAÇ MİLYONU CEBE ATTIK SAYILIR...

Sürecek

Çocuklar!

KARDEŞ en iyi arkadaştır.

Milliyet
KARDEŞ
29

■ Hayat Bilgisi Üniteleri İçin Şiirler ■ Hikâyeler ■ Masallar ■ Okuma Parçaları ■ Oyunla... ...yama Sayfaları

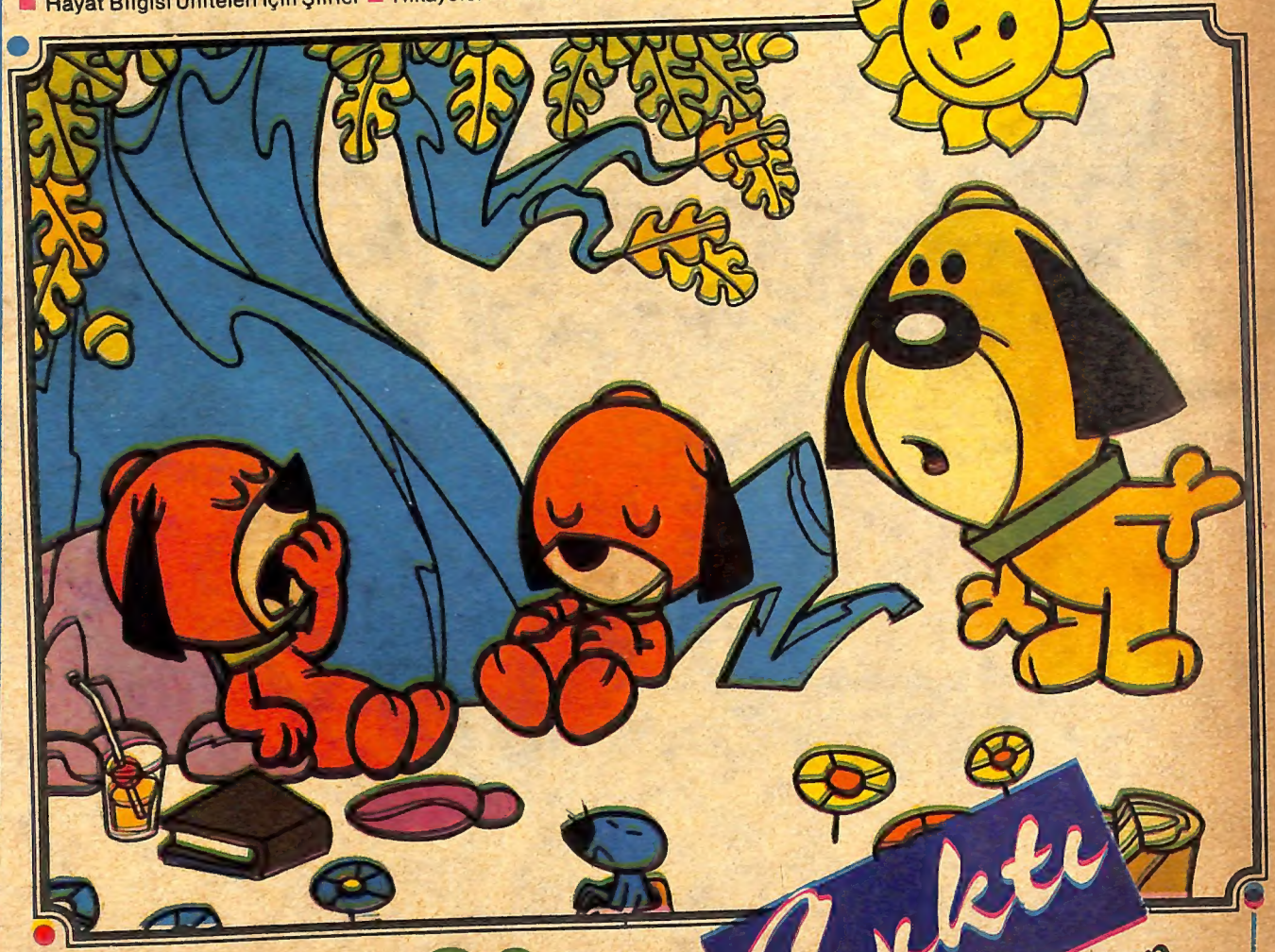

29. SAYI Çıktı

Tükenmeden alın.

Sporun her dalında hep birlikte, daha başarılı bir gelecek için, el birliği... gönül birliği...

İşgüder

"İKİNCİ ADRESİNİZ"

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK